

Загальна інформація про Проект USAID АгроІнвест

USAID АгроІнвест - це проект технічної допомоги, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Метою проекту є сприяння відновленню економічного піднесення в сільськогосподарському секторі України на основі розвитку конкурентоспроможного агробізнесу різних організаційно-правових форм та масштабів. Проект ставить за мету сприяти зміцненню експортного потенціалу України як учасниці глобальної ініціативи з забезпечення продовольчої безпеки. Проект також покликаний допомогти українським селянам краще розуміти та захищати свої права на землю і продумано розпоряджатися своєю власністю для зміцнення добробуту своїх сімей та України в цілому.

Проект USAID АгроІнвест працює в трьох напрямках:

1. Підтримка стабільного законодавчого середовища, що сприятиме розвитку ринкової економіки

Проект USAID АгроІнвест бере участь у розробці стратегії ринкових реформ, що відповідає вимогам СОТ, і працює над реалізацією цієї стратегії спільно з урядом України і громадськими організаціями. Проект підтримує розвиток галузевих асоціацій, які сприятимуть реалізації ключових реформ, з тим щоб вони могли ефективно впливати на політику, а також здійснює програми підвищення правової обізнаності, щоб допомогти громадянам краще розуміти і захищати свої права на землю.

2. Стимулювання доступу аграріїв до фінансування

Проект USAID АгроІнвест допомагає малим і середнім виробникам (МСВ) отримати доступ до фінансових послуг. Він працює з фінансовими установами, постачальниками матеріально-технічних ресурсів, техніки та обладнання, переробниками, трейдерами та іншими учасниками ланцюжка доданої вартості, підтримуючи розширення лінійки доступніших фінансових продуктів, що враховують потреби сільгосптоваровиробників.

3. Сприяння розвитку ринкової інфраструктури для МСВ

Проект USAID АгроІнвест сприяє зміцненню організацій виробників і кооперативів, а також створює й розвиває ефективні маркетингові канали для МСВ. Проект надає допомогу підприємствам і некомерційним організаціям з метою розвитку оптових та/або регіональних ринків, а також розбудови ринку послуг й інфраструктури, включаючи створення потужностей для зберігання продукції в охолоджену стані, сортування й пакування.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект АгроІнвест

Вісник Проекту USAID АгроІнвест

Березень 2014 року

Новини Проекту	2
Семінар «Зміни в земельному законодавстві України», Херсонська область	2
Координаційна зустріч із питань впровадження проекту створення оптового ринку сільгосппродукції, Рівне	2
Семінар щодо приватизації земельних ділянок сільськогосподарського призначення, Івано-Франківськ	2
Семінар щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та земельні ділянки», Київ	4
Радіопрограма «Моя земля - моє право»	4
Семінар «Зміни в земельному законодавстві України», Миколаївська область	5
Тренінг «Громадський контроль за доброчесністю та запобігання конфлікту інтересів у державних службовців», Дніпропетровськ	5
Вебінар для землевпорядників сільських та селищних рад, Дніпропетровська і Полтавська області	6
Другий тренінг агротехнічної серії «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях», Херсонська область	6
IV Міжрегіональний АгроІнвест форум, Запоріжжя	7
Засідання робочої групи Аналітичного центру Аграрного союзу України з питань бухгалтерського обліку	8
Засідання Ради Аграрного союзу за участю Міністра аграрної політики і продовольства України, Київ	8
Тренінг для фінансових спеціалістів з основ технологій і маркетингу, Київ	8
Семінар для землевпорядників сільських та селищних рад, Полтавська область	9
Круглий стіл «Радикальні реформи АПК: можливості та проблеми», Київ	10
Тренінг для тренерів із розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, Київ	10
Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні напрями професійної підготовки дорадників України», Київ	10
Тренінг «Вирішення проблемних питань землекористування фермерських господарств», Київ	11
Семінар «Новели земельного законодавства та їх застосування», Одеська область	12
Радіопрограма в рамках інформаційної компанії "Моя земля — моє право"	12
Круглий стіл «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність», Івано-Франківськ	13
Зустріч партнерів Проекту USAID АгроІнвест з Міністром аграрної політики та продовольства, Київ	14
Круглий стіл «Проблеми сільського розвитку та формування ринку землі», Дніпропетровськ	14
Засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, Київ	16
Третій тренінг агротехнічної серії «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях», Херсонська область	16
Кооперативні читання, Житомир	17
Наступні події	18
АгроІнвест у ЗМІ	25

Семінар «Зміни в земельному законодавстві України», Херсонська область

1 березня 2014 року у м. Каховка партнер Проекту USAID АгроІнвест – Херсонська обласна організація Комітету виборців України – провела семінар «Зміни в земельному законодавстві України» в рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта на Півдні України».

Семінар проводився в партнерстві з районним управлінням юстиції з метою ознайомити землевласників Каховського району з основними положеннями та новаціями земельного законодавства України. Під час семінару було розглянуто такі питання: як оформити права власності у 2014 році при приватизації ділянки із земель державної та комунальної власності; як це зробити на підставі цивільно-правового договору та на підставі свідоцтва про право на спадщину; які документи необхідні сьогодні для державної реєстрації права на землю; як саме проводиться реєстрація права оренди на землю тощо.

Семінар проводився в партнерстві з районним управлінням юстиції з метою ознайомити землевласників Каховського району з основними положеннями та новаціями земельного законодавства України. Під час семінару було розглянуто такі питання: як оформити права власності у 2014 році при приватизації ділянки із земель державної та комунальної власності; як це зробити на підставі цивільно-правового договору та на підставі свідоцтва про право на спадщину; які документи необхідні сьогодні для державної реєстрації права на землю; як саме проводиться реєстрація права оренди на землю тощо.

Координаційна зустріч із питань впровадження проекту створення оптового ринку сільгосппродукції, Рівне

4 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест провів координаційну зустріч з керівництвом оптовороздрібного ринку сільськогосподарсь-

кої продукції «Шелен» у Рівненській області. Під час зустрічі було обговорено графік та етапність проведення будівельно-монтажних робіт ринку, укладення попередніх

угод щодо надання торгових місць основним виробникам – фермерам і сільгосп підприємствам Рівненської області.

Семінар щодо приватизації земельних ділянок сільськогосподарського призначення, Івано-Франківськ

5 березня 2014 року регіональною громадською організацією «Перший аграрний кластер» спільно з Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад проведено в м. Івано-Франківську в залі засідань обласної ради семінар на тему: «Особливості приватизації земельних ділянок сільськогосподарського призначення для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд». Захід відбувся в рамках реалізації проекту «Врегулювання земель-

них відносин у сільській місцевості», який реалізується за підтримки Проекту USAID АгроІнвест. На заході були присутні: голова Івано-Франківського регіонального відділення ВАССР Іван Мосюк, заступник голови Оксана Шалаута, виконавчий директор Івано-Франківського регіонального відділення ВАССР Юрій Івасюк, представники районних рад, спеціалісти обласної державної адміністрації, сільські та селищні голови, землевпорядники,

попередньому періоді та плани на поточний рік. Юрисконсульт РГО «Перший аграрний кластер» Дмитро Бабічук розкрив теми: «Формування земельної ділянки» та «Особливості реєстрації права власності на «декретні земельні ділянки». Іван Андрусак висвітлив теми «Особливості приватизації земельних ділянок за новим земельним законодавством» та

представники громадських організацій та преси. Всього у заході взяли участь 209 осіб. Семінар відкрив голова Івано-Франківського регіонального відділення ВАССР Іван Мосюк, який повідомив учасників семінару про те, що в країні відбуваються значні зміни і мета сьогоднішньої зустрічі полягає в тому, щоб обговорити проблемні питання в земельному законодавстві і опрацювати пропозиції для ініціювання змін.

Заступник голови Регіональної громадської організації «Перший аграрний кластер» Надія Мельник ознайомила учасників заходу із завданнями та результатами реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин у сільській місцевості», зокрема зупинилася на тісній співпраці з партнером проекту – Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад, розповіла про проведену роботу у

«Оренда земельних ділянок».

Після цього була проведена дискусія з учасниками семінару у формі питання-відповідь та обговорювались пропозиції щодо ініціювання змін у земельному законодавстві, зокрема:

- Передачу в комунальну власність земель запасу та резервного фонду;
- Вирішення питання щодо порядку приватизації присадибних земельних ділянок під житловими будинками, що перебува-

ють у приватній власності та містяться за межами населеного пункту;

- Скасування земельних торгів на земельні ділянки комунальної власності та інші пропозиції.

Після завершення семінару юристами проекту було проведено індивідуальне консультування учасників. Всі присутні отримали роздатковий матеріал.

Семінар щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та земельні ділянки, Київ

6 березня 2014 року партнер Проекту USAID Agrolinvest - асоціація «Земельна спілка України» - в рамках реалізації проекту «Створення та розбудова Ресурсного центру та веб-порталу з прав на землю» провела семінар на тему: «Загальні положення щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та земельні ділянки. Новели 2014 року».

У семінарі взяли участь надавачі первинних і вторинних юридичних послуг у сфері захисту прав на землю.

Мета заходу полягала у підвищенні рівня обізнаності із земельних питань надавачів правової допомоги, землевпорядників, консультантів юридичних клінік, студентів, аспірантів та викладачів навчальних закладів, обговорення проблем, які найчастіше виникають у роботі з населенням, та пошуки шляхів їх вирішення.

На семінарі були розглянуті такі питання:

- Державна реєстрація речових прав – загальні принципи та визначення термінів;
- Структура та повноваження органу державної реєстрації та його підрозділів;
- Речові права на нерухоме майно та земельні ділянки, які підлягають державній реєстрації;
- Первинні та похідні способи набуття права власності – роз'яснення термінів та особливості реєстрації;
- Особливості оформлення речового права на оренду нерухомого майна та земельних ділянок, спільного володіння або користування;
- Особливості державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та земельні ділянки державної власності;
- Порядок оформлення речових прав на нерухоме майно і земельні ділянки та перелік документів, необхідних для отримання витягу.
- Вартість оформлення, термін розгляду документів для отримання витягу;
- Обговорення проблемних питань щодо витребування додаткових документів державними реєстраторами та правомірність таких дій;
- Оформлення витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, яке перебуває в державній власності, дотримання вимог щодо його заповнення та процедура виправлення помилок.

У рамках семінару керівник Ресурсного центру Андрій Кошиль також презентував діяльність Ресурсного центру та надав інформацію щодо роботи веб-порталу з прав на землю.

По закінченні навчального заходу отримано позитивні відгуки учасників щодо корисності проведеного заходу, надано позитивні коментарі щодо доступності та повноти викладеної на семінарі інформації та висловлено побажання щодо доцільності та необхідності частішого проведення таких навчальних заходів.

Радіо програма «Моя земля - моє право»

11 березня 2014 року на 1-му національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшов в ефір двадцять сьомий випуск радіо програми «Моя земля – моє право», підго-

товлений у рамках одноїменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID Agrolinvest.

Тема випуску: «Сівозміна в законі і на полі: як гармонізувати права та обов'язки фермера».

Семінар «Зміни в земельному законодавстві України», Миколаївська область

11 березня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – Херсонська обласна організація Комітету виборців України – провела у м. Вознесенськ Миколаївської області семінар «Зміни в земельному законодавстві України» в рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта на Півдні України». Семінар проводився в партнерстві з районним управлінням юстиції з метою ознайомити землев-

ласників Вознесенського району з основними положеннями та новаціями земельного законодавства України.

Під час семінару були розглянуті такі питання: як оформити права власності у 2014 році при приватизації ділянки із земель державної та комунальної власності; як це зробити на підставі цивільно-правового договору та на підставі свідоцтва про право на спадщину; які документи необхідні сьогодні для державної ре-

єстрації права на землю; як саме проводиться реєстрація права оренди на землю тощо.

Крім того, одним із завдань заходу було надати базові практичні навички землевласникам щодо захисту їхніх прав у разі їх порушення — для цього адвокатом проекту було проведено відповідну сесію щодо документування порушень, складання скарг та інших базових правових документів.

Тренінг «Громадський контроль за доброчесністю та запобігання конфлікту інтересів у державних службовців», Дніпропетровськ

11 березня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест у Дніпропетровській області – громадська організація «Громадська платформа: впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – виступила організатором тренінгу «Громадський контроль за доброчесністю та запобігання конфлікту інтересів у державних службовців». Тренінг проводився спільно з фундацією «Відкрите суспільство». В ньому взяли участь громадські активісти та журналісти Дніпропетровщини — загалом 30 осіб.

Мета тренінгу - презентація інструментарію, який громадськість може використовувати для проведення власних антикорупційних розслідувань, ознайомлення учасників тренінгу з методологією використання соціальних мереж для отримання інформації про державних службовців.

У ході заходу було висвітлено такі питання:

- Принципи попередження та протидії корупції;
- Політика щодо конфлікту інтересів як складова антикорупційної політики;
- Конфлікт інтересів та корупція – одне і те саме?

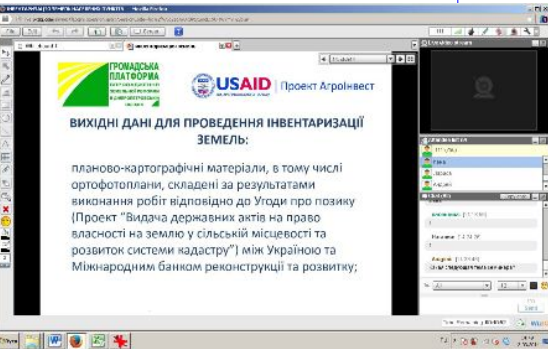
- Кваліфікація вигоди;
- Практика та українське антикорупційне законодавство;
- Документи, що регулюють антикорупційну політику;
- Декларування доходів;
- Конкретні корупційні практики;
- Як і де шукати ознаки конфлікту інтересів?

Додатково було розглянуто питання:

- Боротьба з корупцією у земельній сфері;
- Заходи, які необхідно вжити задля збільшення прозорості прийняття міською радою рішень щодо земельних ділянок.

Вебінар для землевпорядників сільських та селищних рад, Дніпропетровська і Полтавська області

12 березня 2014 року в рамках проекту «Створення мережі правової підтримки сільського населення в галузі земельних відносин» партнером Проекту USAID АгроІнвест громадською організацією «Громадська платформа впровадження земельної області в Дніпропетровській області» вдруге було проведено вебінар на тему «Інвентаризація земель населених пунктів».

Вебінар був організований для землевпорядників сільських та селищних рад Дніпропетровської області та Зіньківського району Полтавської області з метою надання інформації про цілі, завдання та правову базу і технологію проведення інвентаризації земель у населених пунктах та роз'яснення практичних питань проведення інвентаризації.

У ході вебінару були висвітлені такі питання:

Правові основи проведення інвентаризації земель;
Завдання інвентаризації;
Етапи проведення інвентаризації;
Використання результатів інвентаризації земель населеного пункту для прийняття рішень відповідними органами місцевого самоврядування щодо ефективного використання земель, які перебувають у комунальній власності.

Другий тренінг агротехнічної серії «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях», Херсонська область

12 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест провів другий тренінг агротехнічної серії «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях» для виробників огірків – членів кредитної спілки «Громада». Тренінг-практикум відбувся на виробничій базі експерта-консультанта Валентини Костеннікової, яка вже протягом 16 років професійно займається вирощуванням огірків, має ґрунтовні знання що-

до особливостей цієї культури, проходить навчання у провідних фахівців насінневих компаній «Рійк Цваан Україна» і «Нунемс». У ході тренінгу експерт докладно розповіла, як правильно готувати ґрунт і висаджувати розсаду, а також про режими поливу та живлення в перші два тижні розвитку рослин у теплиці. Потім, безпосередньо в теплиці, відбулося практичне заняття, на якому було наочно продемонстровано всі згадані агротехнічні прийоми. Учасники під контролем експерта мали можливість самостійно повторювати операції, тим самим напрацьовуючи необхідні навички. За відгуками учасників, тренінг-практикум став

надзвичайно інформативним, і тому вони мають намір продовжувати навчання. Очікується, що серія тренінгів сприятиме підвищенню врожайності та якості продукції у господарствах дрібних виробників, що позитивно вплине на зростання їх кредитоспроможності. Тренінг проводився у рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест та кредитної спілки «Громада», метою якої є стимулювати довгостроковий розвиток малих і середніх сільгоспвиробників – членів спілки. Одним із напрямів цієї програми є фінансування з боку кредитної спілки, покликане допомогти її членам запровадити сучасні ефективні технології.

IV Міжрегіональний АгроІнвест форум, Запоріжжя

12 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у роботі IV Міжрегіонального АгроІнвест форуму, який щорічно відбувається в Запоріжжі.

Організаторами заходу під брендом ZIIF – «Запорізький міжнародний інвестиційний форум» – виступила Запорізька торгово-промислова палата за підтримки Комітету підприємців агропромислового комплексу при ТППУ, а також Аграрна біржа, Український клуб аграрного бізнесу, Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб «Дорада».

У роботі форуму взяли участь заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації Олег Ніколенко, делегація Комітету підприємців АПК при Торгово-промисловій палаті на чолі з головою Олегом Юхновським. Конгресно-виставкові заходи об'єднали представників громадських органі-

зацій, фінансових закладів, органів влади, галузевих асоціацій, учених та потенційних інвесторів, а також підприємств з Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Луганської, Харківської та Херсонської областей.

Особлива увага була приділена питанням продовольчої безпеки та можливостям України на ринках сільськогосподарської продукції, темі реєстрації прав на землю, логістиці збереження та переробки продукції.

З доповіддю виступив голова Комітету підприємців агропромислового комплексу при Торгово-промисловій палаті України Олег Юхновський, заступник голови Комітету підприємців АПК при ТППУ Олександр Поліводський, президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України Роман Ко-

ринець. З інформацію про діяльність Проекту USAID АгроІнвест з розвитку ринкової інфраструктури та післязбиральної доробки сільськогосподарської продукції виступив керівник напрямку «Розвиток аграрної інфраструктури» Микола Гриценко.

Не менш важливий тематичний напрям – перспективи органічного виробництва в Україні, тематику якого висвітлювали і брали активну участь у відповідній дискусії представники Клубу органічного землеробства, Центру екологічної культури в Запоріжжі, «Органік Стандарт» у Південному регіоні.

Увагу також було приділено питанню отримання та використання альтернативних видів палива. Зокрема, у рамках тематичних заходів розглянуто хід реалізації проекту «Енергія біомаси», що визначає можливості використання низькопотенційного тепла біомаси для генерації енергії.

Засідання робочої групи Аналітичного центру Аграрного союзу України з питань бухгалтерського обліку

13 березня 2014 року в Аграрному союзі України, що є партнером Проекту USAID АгроІнвест, відбулось засідання робочої групи Аналітичного центру Союзу з питань бухгалтерського обліку. Обговорювалися питання вдосконалення методології оподаткування сільськогосподарських виробників, а саме визначення таких підходів

сплати податків у розрахунку на 1 га, які мають сприяти соціальній справедливості і відкривати можливості для розвитку територіальних громад. Під час засідання була узгоджена концепція оподаткування сільгосп підприємств середнього розміру та фермерських господарств, в якій поєднано фонд оплати праці праців-

ників на місцях, сплату коштів у соціальні фонди та інше соціальне навантаження і яка прив'язана до площі угідь, які обробляє підприємство. Така концепція, на думку фахівців, сприятиме детінізації економіки і забезпеченню коштами місцевих громад.

Засідання Ради Аграрного союзу за участю Міністра аграрної політики і продовольства України Ігоря Швайки

14 березня 2014 року в Аграрному союзі України, що є партнером Проекту USAID АгроІнвест, відбулося засідання Ради Аграрного союзу за участі Міністра Аграрної політики і продовольства України Ігоря Швайки.

Рада Аграрного союзу України висунула низку вимог до Міністерства щодо вирішення першочергових проблемних питань, які сьогодні стоять перед вітчизняними аграріями. Зокрема, на засіданні обговорювалися питання необхідності ліквідації тех-

огляду сільськогосподарської техніки, а також потреби спрощення реєстрації прав оренди на землю для сільгоспвиробників.

Тренінг для фінансових спеціалістів з основ технологій і маркетингу, Київ

14 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест презентував черговий модуль тренінгу «Агротехнологічні знання для фінансових спеціалістів: основи технологій і маркетингу та структура собівартості виробництва

польових культур», розробленого Проектом для кредитних спеціалістів партнерського банку «Київська Русь» у Києві. Під час заходу були презентовані технології вирощування основних польових культур: пшениці (озимої та ярої), ячменю (озимого та ярого), кукурудзи, соняшнику.

30 учасників отримали детальні посібники та довідкові матеріали з основних аспектів агротехнологій, що має знизити ризик і позитивно позначитися на фінансових показниках сільгосптоваровиробників і позитивно вплинути на ситуацію з ризиками фінансування.

Семинар для землевпорядників сільських та селищних рад, Полтавська область

14 березня 2014 року у м. Зінькові, в приміщенні райдержадміністрації, відбувся семінар для землевпорядників сільських та селищних рад.

Мета проведення заходу – інформування землевпорядників сільських та селищних рад як надавачів первинних юридичних послуг із питань чинного земельного законодавства України.

У роботі семінару взяли участь представники Держземагенства Зіньківського району, юристи, практика яких пов'язана із земельними питаннями, що дало змогу ґрунтовно і комплексно поінформувати учасників заходу.

У ході семінару були висвітлені такі питання:

- Земля – основний ресурс сталого розвитку громади;

- Нормативно-правові принципи впровадження землеустрою; Новели земельного законодавства;
- Повноваження місцевих рад у галузі земельних відносин;
- Роль та функції землевпорядника сільської, селищної ради у формуванні земельної політики сільських та селищних рад;
- Бути чи не бути ринку землі в Україні, та як застерегти селян від помилок.

У семінарі взяли участь 57 осіб.

Захід проводився в рамках спільного проекту громадської організації «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» та ВГО «Спілка сільських жінок

України», який носить назву «Створення мережі правової підтримки сільського населення в галузі земельних відносин» та впроваджується за підтримки Проекту USAID АгроІнвест.

Втілення цього проекту має на меті створити експертну групу з числа спеціалістів-землевпорядників та громадських захисників із питань реалізації земельної реформи в Зіньківському районі Полтавської області, а також забезпечити надання юридичних консультацій сільському населенню.

Круглий стіл «Радикальні реформи АПК: можливості та проблеми», Київ

18 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у засіданні круглого столу на тему: «Радикальні реформи АПК: можливості та проблеми».

Цей захід був організований Міжнародним фондом Блейзера та Всеукраїнським об'єднанням організацій роботодавців «Федерація роботодавців

агропромислового комплексу та продовольства України».

Представники галузевих асоціацій – партнерів АгроІнвесту, а саме Аграрного союзу України та Українського клубу аграрного бізнесу були серед спікерів засідання.

Учасники круглого столу наголосили на необхідності

швидких практичних кроків із дерегуляції аграрного бізнесу після загалом правильних декларацій нового Уряду. Також учасники звернули увагу на доцільність скорочення штату Міністерства аграрної політики і продовольства України з метою заощадження державних коштів.

Тренінг для тренерів із розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, Київ

19–20 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у проведенні «тренінгу для тренерів» з розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Дводенний тренінг був організований ДУ НМЦ «Агроосвіта» для тренерів

Міжрегіональних навчально-практичних центрів розвитку сільських територій зі всіх областей України.

Від Проекту АгроІнвест було зроблено два виступи. 19 березня Владислав Карпенко, фахівець з організацій виробників, провів сесію на тему:

«Особливості ведення кооперативами господарської діяльності в умовах нового законодавства», а 20 березня Павло Кулинич, головний юридичний радник Проекту, провів сесію на тему: «Права на землю сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та їх членів».

Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні напрями професійної підготовки дорадників України», Київ

21 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у роботі Всеукраїнської науково-

практичної конференції «Інноваційні напрями професійної підготовки дорадників України».

У роботі конференції взяли участь

представники Міністерства аграрної політики і продовольства України, відповідних державних установ, науково-педагогічні кадри, аспіранти та студенти, дорадники, експерти-дорадники, викладачі, фермери, власники особистих селянських господарств із різних областей України.

Фахівці Проекту АгроІнвест виступили з презентацією, присвяченою питанням підвищення ролі сільськогосподарських до-

радчих послуг у питаннях формування груп виробників та покращення каналів збуту сільськогосподарської продукції.

Участь у конференції брав також партнер Проекту USAID АгроІнвест – Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України – з презентацією на тему:

«Можливості реалізації набутих знань в практичній діяльності дорадництва».

Тренінг «Вирішення проблемних питань землекористування фермерських господарств», Київ

21 березня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – асоціація «Земельна спілка України» – в рамках реалізації проекту «Створення та розбудова Ресурсного центру та веб-порталу з прав на землю» провела тренінг «Вирішення проблемних питань землекористування фермерських господарств».

У тренінгу взяли участь спеціалісти дорадчих служб із різних регіонів України, надавачі первинної та вторинної правової допомоги, землевпорядники, представники органів державної влади та громадських організацій.

На семінарі були розглянуті такі питання:

- використання земель на умовах постійного користування;
- порядок розпаювання земель фермерського господарства;
- встановлення (відновлення) меж земельних ділянок, що залишаються після розпаювання;
- складання проектів землеустрою щодо еколого-економічного обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;
- способи судового захисту прав на користування землею.

Мета заходу полягала в обговоренні проблемних питань у сфері землекористування фермерських господарств, підвищенні рівня обізнаності із земе-

льних питань учасників семінару.

Учасникам семінару було надано роздаткові матеріали, які вони зможуть використовувати у своїй роботі.

У рамках семінару керівник Ресурсного центру Андрій Кошиль презентував діяльність Ресурсного центру та надав інформацію про роботу веб-порталу з прав на землю. По закінченні тренінгу отримано позитивні відгуки учасників щодо корисності проведеного заходу, було відзначено доступність та повноту наданої на семінарі інформації та висловлено побажання щодо доцільності та необхідності частішого проведення таких навчальних заходів.

Семінар «Новели земельного законодавства та їх застосування», Одеська область

21 березня 2014 року у рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта на Півдні України», що здійснюється за підтримки Проекту USAID АгроІнвест, відбувся семінар на тему «Новели земельного законодавства та їх застосування».

У заході, який відбувся у м. Татарбунари, взяли участь жителі Татарбунарського району Одеської області. Захід був проведений партнером Проекту

USAID АгроІнвест – Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» спільно з Татарбунарським районним управлінням юстиції, Лиманською, Трапівською та Білорізькою сільськими радами Татарбунарського району.

Участь у заході взяли 27 учасників — голови та працівники відповідних сільських рад, сільські бібліотекарі, студенти місцевого технікуму економіки та права.

Метою проведення практичного семінару було докладне ознайомити жителів Татарбунарського району з новелами законодавства, яке регулює набуття та реалізацію права власності на земельні ділянки.

Крім того, одним із нагальних завдань заходу була необхідність забезпечити формування у землевласників базових практичних навичок щодо захисту своїх порушених прав. Для цього адвокат Центру Олександр Ковпак провів відповідну сесію щодо доку-

ментування порушень, складання скарг та інших базових правових документів. У ході семінару адвокат робив акцент на типових та найбільш поширених правових проблемах власників земельних ділянок, зокрема пов'язаних із браком первинних правостановлюючих документів та пропущених строків прийняття спадщини. Крім того, адвокат звернув увагу присутніх на типові помилки уповноважених осіб сільських рад при посвідченні заповіту — некоректне та неповне наведення інформації про земельну ділянку, відсутність дати складання заповіту тощо. Такі прикрі помилки працівників сільських рад доводиться виправляти вже в судовому порядку, витрачаючи час та гроші власників. За підсумками семінару було вирішено провести спі-

льно з Татарбунарським районним управлінням юстиції та державним нотаріусом практичний семінар для уповноважених осіб сільських рад, присвячений правилам складання, посвідчення та реєстрації заповітів.

По закінченні заходу відбулося урочисте підписання Меморандуму про співпрацю у сфері захисту земельних прав громадян між Одеською обласною організацією ВГО КВУ, Татарбунарським районним управлінням юстиції та трьома зацікавленими сільськими радами.

Радіопрограма в рамках інформаційної компанії “Моя земля — моє право”

25 березня 2014 року на 1-му національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшов в ефір два-

дцять восьмий випуск радіопрограми «Моя земля — моє право», підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest.

Тема випуску: [«Що заважає роботі аграріїв, і яких рішень чекають вони від нової влади для забезпечення сталого розвитку галузі?»](#).

Круглий стіл «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність», Івано-Франківськ

25 березня 2014 року Регіональною громадською організацією «Перший аграрний кластер» спільно з Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад був проведений круглий стіл на тему:

«Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність». Захід був проведений у Департаменті агропромислового розвитку Івано-Франківської обласної державної адміністрації у рамках реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин в сільській місцевості», який реалізується за підтримки Проекту USAID Ag-rolInvest.

На заході були присутні: заступник директора Департаменту агропромислового розвитку Івано-Франківської обласної державної адміністрації Іван Андрійшин, начальник Державної інспекції сільськогосподарства Івано-Франківської області Василь Мушинський, перший заступник Головного управління Держземагентства в Івано-Франківській області Сергій Жило, голова Івано-Франківського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації сільських і селищних рад Іван Мосюк, сільські голови, керівники сільськогосподарських підприємств, представники громадських організацій та преси.

Всього у круглому столі взяли участь 20 осіб.

Круглий стіл відкрив начальник Державної інспекції сільськогосподарства Івано-Франківської області Василь Мушинський, який повідомив учасників заходу про те, що питання, якому присвячений круглий стіл, є актуальним на даний час в області і вже відбулося декілька робочих зустрічей, спрямованих на його врегулювання, проте позитивного вирішення немає. «Сьогодні на захід ми запросили юристів РГО «Перший аграрний кластер» як незалежних експертів з врегулювання земельного спору і постараємось з їх допомогою розібратись у ситуації, що склалась», – наголосив пан Мушинський.

Заступник голови Регіональної громадської організації «Перший аграрний кластер» Надія Мельник ознайомила учасників заходу з завданнями та результатами реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин в сільській місцевості», зокрема розповіла про досвід вирішення конфліктних ситуацій та тісну співпрацю з партнерами проекту – Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад.

Далі виступили юрисконсульти РГО «Перший аграрний кластер». Дмитро Бабічук розповів про поряд-

док передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність, Тетяна Підлубна розповіла про технічні аспекти передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність та реєстрацію речового права, а Іван Андрусяк – про особливості приватизації земельних ділянок за новим земельним законодавством, а також про оренду земельних ділянок.

В обговоренні взяли участь представники Держземагентства, земельної інспекції, сільські голови та присутні юристи. У результаті обговорення були виявлені проблемні питання щодо передачі земель, розглянуті можливі варіанти їх вирішення. За результатами обговорення було ухвалене рішення про звернення до Державного агентства земельних ресурсів України щодо розробки порядку передачі земель державної власності у комунальну у відповідності до норм чинного земельного законодавства, яке враховувало б усі проблемні питання, виявлені у рамках дискусії.

Після завершення круглого столу юристами проекту було проведено індивідуальне консультування учасників.

Зустріч партнерів Проекту USAID АгроІнвест з Міністром аграрної політики та продовольства, Київ

25 березня 2014 року партнери Проекту USAID АгроІнвест – Асоціація фермерів та приватних землевласників України, Союз учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України та Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України зустрілися з Міністром аграрної політики та продовольства Ігорем Швайкою. Під час зустрічі Міністр зазначив, що одним з головних завдань роботи Міністерства є підтримка дрібного та середнього бізнесу, а також здешевлення кредитів та страхових платежів для дрібно-товарних виробників.

На зустрічі піднімалися

питання щодо проблем з реєстрацією договорів оренди земельних паїв, передачі повноважень сільським та селищним радам з розпорядження землями сільськогосподарського призначення, відміни технічного огляду сільськогосподарської техніки, ускладненої процедури сертифікації зерна, перехід до інших механізмів державної підтримки в аграрному секторі та розвитку сільськогосподарської кооперації.

«Сьогодні мені важливо почути проблеми, які наразі існують у фермерів, дрібних та середніх товаровиробників, а також пропозиції щодо їх вирішення. Розуміючи важливу роль ма-

лих і середніх форм господарювання на селі у забезпеченні продовольчої безпеки, наше завдання зробити так, щоб малий агробізнес в середньо- і довгостроковій перспективі міг повноцінно і безперешкодно розвиватись. Наразі ми ведемо переговори з банківським середовищем щодо доступності фінансових ресурсів малому та середньому бізнесу в агросекторі. І в подальшому обіцяю, що Міністерство буде сприяти дерегуляції ведення бізнесу в аграрному секторі та вирішенню проблемних питань, що стримують економічну активність дрібно-товарного виробника», – зауважив міністр.

Круглий стіл «Проблеми сільського розвитку та формування ринку землі», Дніпропетровськ

25 березня 2014 року в м. Дніпропетровську партнер Проекту USAID АгроІнвест – громадська організація «Громадська платформа впровадження земельної реформи у Дніпропетровській області» спільно з Інститутом розвитку аграрних ринків провела круглий стіл на тему «Проблеми сільського розвитку та формування ринку землі». Захід мав на меті визначити позицію органів влади та аграріїв Дніпропетровської області щодо нового порядку формування аграрної політики, сільського розвитку та земельних від-

носин. У круглому столі взяли участь голова обласної ради Є.Г. Удод, заступник голови Дніпропетровської обласної ради О.А. Любович, експерт Центру соціального партнерства та лобіювання НаУКМА С.І. Панцир, експерт Інституту розвитку аграрних ринків О.В. Зволінський, заступник голови Державного агентства земельних ресурсів М.О. Гряник, представники аграрного бізнесу, голови районних та сільських рад та інші.

Учасники круглого столу обговорили такі питання:

- Актуальність та можливі варіанти проведення адміністративно-територіальної реформи;
- Проблеми розвитку ринку праці;
- Оформлення прав на землю за новою процедурою;
- Практика створення мережі правової підтримки сільського населення в галузі земельних відносин;
- Концепція розвитку соціальної інфраструктури у сільській місцевості;
- Основні завдання аграрної реформи.

Засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, Київ

Нещодавно набула чинності постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Вона покликана значно спростити процедуру реєстрації земельної та неземельної нерухомості. Ця процедура, за визнанням фахівців, була вкрай переобтяженою, непрозорою і тому малоєфективною, що значно стримувало реалізацію земельно-реєстраційної реформи, що розпочалася наприкінці минулого року. Про особливості згаданої урядової постанови, механізми її втілення в життя та очікувані результати йшлося на черговому засіданні Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, яке відбулося 27 березня 2014 року. Тема засідання: "Як працюватиме земельно-реєстраційна система у світлі новацій законодавства про державну реєстрацію прав 2014 року?"

У засіданні взяли участь:

- Ігор Алексєєв - голова Державної реєстраційної служби України;
- Ігор Славін - директор департаменту Державного агентства земельних ресурсів України;
- Ігор Васильєв - директор Департаменту технологічного забезпечення ДП «Центр державного земельного кадастру»;

- Геннадій Новіков - голова Аграрного союзу України;
- Анна Матвієнко - начальник юридичного департаменту Асоціації «Земельна спілка України»;
- Олександр Волошин - фахівець із землеустрою ТОВ «Фірма «Астарта-Київ»;
- Павло Кулинич - головний юридичний радник Проекту USAID «АгроІнвест».

Учасники обговорили такі питання:

- наскільки результативною виявилася земельно-реєстраційна реформа (підсумки 2013 року);
- чим викликана потреба ухвали урядової постанови від 17 жовтня 2013 року «Про затвердження Порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Порядку надання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно», якою затверджений новий порядок державної реєстрації прав на нерухомість;
- плюси та мінуси надання фізичним та юридичним особам можливості подавати свої документи на державну реєстрацію прав кур'єрською поштою;
- чи доцільне запровадження проведення одночасної реєстрації права власності та речових прав, похідних від права власності, на підставі од-

нієї заяви про державну реєстрацію прав, подати яку може як власник, так і правонабувач;

- які переваги отримують власники та користувачі земельних ділянок у зв'язку зі зміною механізму, згідно з яким видача нового документа, який посвідчує право на землю, замість втраченого, зіпсованого чи пошкодженого державного акта на землю має відбуватися не за рішенням суду, а державного реєстратора;
- якою мірою урядова постанова «Про затвердження Порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Порядку надання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно» сприятиме розвитку орендних відносин на селі?

- які подальші кроки щодо вдосконалення законодавства про державну реєстрацію прав на земельну і неземельну нерухомість диктує практика?

Третій тренінг агротехнічної серії «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях», Херсонська область

28 березня 2014 року в с. Кардашинка Цюрупинського району Херсонської області за підтримки Проекту USAID АгроІнвест відбувся третій з серії агро-

технологічних тренінгів-практикумів на «Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях». Цього разу мова йшла про особливості догляду за рослинами у фазі 3-8 листків. Метою тренінгу було навчання овочівників та отримання навичок з агротехніки догляду за рослинами у другій фазі розвитку рослин. У заході взяли участь 18 фермерів – виробників огірків, які є членами кредитної спілки «Громада».

Тренінг відбувся в домогосподарстві Олени та Сергія

Перепелиць. Вони давно займаються виробництвом овочів, але вирощуванням огірків зайнялися вперше і тому у них виникла безліч питань. У зв'язку з цим подружжя Перепелиць і запропонувало провести черговий тренінг в їхньому господарстві.

Експерт-консультант Валентина Костеннікова у ході огляду огіркових насаджень у всіх трьох теплицях господарів провела діагностику стану рослин, а також оцінку умов навколишнього середовища. Далі консультант надала докладні рекомендації по системах зрошення, живлення, захисту рослин у даній фазі розвитку, а також щодо поліпшення повітряного і теплового режимів у теплицях.

Багато учасників тренінгу розповідали експерту про свої виробничі проблеми при вирощуванні огірків. Валентина допомогла їм, надавши кваліфіковані консультації.

Під час тренінгу консультант навчила учасників багатьом практичним речам. Наприклад, показала, як правильно визначити вологість ґрунту, як формувати огіркові рослини, а також продемонструвала багато інших важливих для городника агроприёмів.

Очікується, що тренінг сприятиме підвищенню врожайності та якості продукції дрібних виробників, що позитивно вплине на зростання їх кредитоспроможності.

Тренінг проводився у рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест та кредитної спілки «Громада», метою якої є стимулювати довгостроковий розвиток малих і середніх сільгоспвиробників - членів спілки.

Одним із напрямів цієї програми є фінансування з боку кредитної спілки, покликане допомогти її членам запровадити сучасні ефективні технології.

Кооперативні читання, Житомир

28 березня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у щорічних «Кооперативних читаннях», які відбулися в Житомирському національному агроекологічному університеті.

Організатором цього заходу, як і в минулі роки, був директор Науково-інноваційного інституту економіки та агробізнесу Житомирського національного агроекологічного університету, д. е. н., професор Віталій Зіновчук. Учасників конференції привітали ректор університету, д. е. н., професор Валерій Микитюк та заступник Голови Житомирської облдержадміністрації Микола Дейсан, який окрім того, розповів про ситуацію в сільському господарстві Житомирщини, про проблеми, досягнення та напрямки роботи з аграріями. Його виступ доповнив директор обласного департаменту агропромислового розвитку Микола Дідківський.

Цікава дискусія відбулася під час виступу президента Союзу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України Івана Томича. Присутні ставили багато питань про принципи кооперації, статус неприбутковості, джерела фінансування та принципи управління кооперативом. На переконання Івана Томича, для активного розвитку сільсько-

господарської обслуговуючої кооперації необхідно, окрім політичної волі, ще й суттєва фінансова підтримка з боку фінансових інституцій чи держави. Цікавою, з точки зору підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС, була доповідь д. е. н., професора, академіка НААН України Сергія Кваши, з якої можливо зробити чіткий висновок, що аграрний сектор України, за розрахунками вчених, отримає набагато більше переваг при співпраці з Європейським Союзом, а ніж при невідповідності угоди, або ж, у гіршому випадку, при вступі до Митного союзу. Любов Молдаван, д. е. н., професор, головний науковий співробітник ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» розповіла про соціально-економічні основи створення та діяльності кооперативів, їх історичну основу та сучасні проблеми.

Від проекту USAID АгроІнвест виступив керівник напряму "Розвиток ринкової інфраструктури" Микола Гриценко з презентацією на тему «Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Проблеми та шляхи вирішення». Він також презентував Науково-практичний коментар до закону України «Про

сільськогосподарську кооперацію» та суміжних правових актів», підготовлений за підтримки Проекту. Загалом «Кооперативні слухання», завдяки участі в них голів кооперативів, науковців та громадських активістів, підтримці місцевої влади та керівництва агроекологічного університету, пройшли цікаво, з користю для присутніх і всього кооперативного руху України.

Наступні події

2 квітня 2014 року

Круглий стіл «Розвиток ринкової інфраструктури в Херсонській області. Пошук нових каналів збуту продукції», Херсон

2 квітня 2014 року Проект АгроІнвест проводить круглий стіл на тему «Розвиток ринкової інфраструктури в Херсонській області. Пошук нових каналів збуту продукції». Учасниками круглого столу будуть представники органів державної влади, місцевого самоврядування, фермери, керівники сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, об'єднань малих і середніх виробників, інші ключові особи, зацікавлені в подальшому вдосконаленні системи збуту продукції фермерських та особистих селянських господарств. Під час засідання буде проведено обговорення та розробку проекту програми спільних дій усіх зацікавлених сторін у створенні ефективних каналів збуту сільськогосподарської продукції.

Місце проведення: м. Херсон, вул. Ушакова, 47.

3 квітня 2014 року

Засідання Прес-клубу, присвячене обговоренню нових ринків сільськогосподарської продукції, Київ

3 квітня 2014 року відбудеться чергове засідання Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань. Захід проводиться у форматі круглого столу на тему "Потреби і можливості пошуку нових ринків сільськогосподарської продукції" у рамках інформаційно-роз'яснювальної кампанії "Моя земля -- моє право", яка здійснюється Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. До участі в заході запрошено представників Міністерства аграрної політики і продовольства, виробників та галузевих асоціацій.

Місце проведення: вул. Б. Хмельницького, 8/16, Київ, Укрінформ; початок о 10:00

3-4 квітня 2014 року

Візний моніторинг юридичної роботи та кредитно-фінансової діяльності кредитної спілки «Анісія», Львівська область

3-4 квітня 2014 року партнер проекту USAID АгроІнвест ТОВ «АВС-Центр» проводить візний моніторинг юридичної роботи та кредитно-фінансової діяльності учасника Робочої групи з агрокредитування, створеної за підтримки Проекту USAID АгроІнвест – кредитної спілки «Анісія» (м. Львів). У ході візиту будуть надані рекомендації щодо вдосконалення діяльності кредитної спілки щодо кредитування малих та середніх сільгоспвиробників, у тому числі щодо процедурних питань та роботи з простроченою заборго-

ваністю.

Місце проведення: м. Львів.

3, 8, 15, 29 квітня 2014 року

Формування експертних груп з виявлення та обговорення проблем та конфліктних ситуацій у земельній сфері в сільських районах Дніпропетровської та Полтавської областей

3, 8, 15 та 29 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – громадська організація «Громадська платформа впровадження земельної реформи» – проводить презентації-тренінги з метою формування експертних груп з виявлення та обговорення проблем та конфліктних ситуацій у земельній сфері у Новомосковському, Верхньодніпровському, Томаківському сільських районах Дніпропетровської області та Зіньківському районі Полтавської області.

На тренінги запрошуються громадські активісти, голови сільських та селищних рад, землевпорядники, голови районних відділів Держземагенства, районних відділів Міністерства юстиції, юристи райдержадміністрацій, районних рад, заступники голів районних рад та райдержадміністрацій, у компетенції яких перебувають питання реалізації земельної реформи.

Заходи проводяться з метою підбору кандидатур та формування складу експертних груп.

У ході тренінгів-презентацій будуть сформовані експертні групи, презентовані механізми та інструменти, які експерти зможуть використовувати в своїй роботі. Місце проведення: приміщення Новомосковської, Верхньодніпровської, Томаківської районних рад Дніпропетровської області та Зіньківської районної ради Полтавської області.

4, 9, 16, 30 квітня 2014 року

Засідання експертних груп з виявлення та обговорення проблем у земельній сфері у сільських районах Дніпропетровської та Полтавської областей

4, 9, 16 та 30 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – громадська організація «Громадська платформа впровадження земельної реформи» – проводить засідання експертних груп, спрямованих на обговорення, аналіз проблем та конфліктних ситуацій у Новомосковському, Верхньодніпровському, Томаківському сільських районах Дніпропетровської області та Зіньківському районі Полтавської області. На засідання запрошуються члени експертних груп. Заходи проводяться з метою виявлення і аналізу існуючих конфліктів у земельній сфері в кожному з районів, заповнення матриць аналізу конфліктів та рівнів їх вирішення, підготовки пропозицій щодо вирі-

шення основних конфліктних ситуацій.

Місце проведення: приміщення Новомосковської, Верхньодніпровської, Томаківської районних рад Дніпропетровської області та Зіньківської районної ради Полтавської області.

3-4 квітня 2014 року

Тренінг «Ефективне просування кредитних продуктів кредитних спілок для малих та середніх сільгоспвиробників», Львів

3-4 квітня 2014 року у м. Львові проект USAID AgroInvest проводить тренінг «Ефективне просування кредитних продуктів кредитних спілок для малих та середніх сільгоспвиробників».

Цей тренінг є заключним, вступні сесії з цієї теми були проведені у листопаді-грудні 2013 року та отримали високу оцінку слухачів.

У програмі тренінгу:

- Обговорення змін у практиці кредитних спілок на основі знань та інструментів, отриманих на вступних сесіях цього тренінгу;
- Результати проекту «Таємний покупець» у кредитних спілках – обговорення реальних прикладів та визначення напрямів удосконалення обслуговування членів кредитних спілок, у тому числі малих та середніх сільгоспвиробників;
- Результати конкурсу «Молодь – кредитним спілкам»: бачення студентів Львівського банківського інституту щодо новітніх способів просування фінансових послуг кредитних спілок з урахуванням сучасних тенденцій;
- Антикризовий маркетинг – практичні поради щодо адаптації маркетингової політики до політико-економічної кризи, яка має місце в Україні.

Місце проведення: м. Львів.

3 квітня 2014 року

Внутрішньосистемний навчальний тур до кредитної спілки «Анісія» - вивчення кращих практик кредитування малих та середніх сільгоспвиробників, Львів

3 квітня 2014 року проект USAID AgroInvest проводить начальну поїздку до КС «Анісія» (м. Львів) та її відділень з метою обміну досвідом щодо кращих практик організації кредитування фермерських господарств та особистих селянських господарств. Навчання розраховане на представників інших кредитних спілок, що входять до Робочої групи з агрокредитування, створеної при ВАКС/ПЗВ.

Місце проведення: м. Львів.

7 квітня 2014 року

Навчально-практичний семінар з питань післяврожайної переробки овочевої продукції на базі СОК «Липівський», Івано-Франківська область

7 квітня 2014 року Проект USAID AgroInvest у співпра-

ці із Рогатинською районною аграрною дорадчою службою на базі сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу (СОК) «Липівський» проводить навчально-практичний семінар з питань післяврожайної переробки овочевої продукції (картопля, морква, буряк тощо). Учасниками семінару будуть представники органів місцевого самоврядування, фермери, керівники сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, інші ключові особи, зацікавлені в удосконаленні системи післяврожайної доробки/переробки сільськогосподарської продукції.

СОК «Липівський» є партнером проекту AgroInvest і отримав у рамках грантової програми обладнання для доробки та переробки овочевої продукції та зерна. Місце проведення: Івано-Франківська область, Рогатинський район, с. Липівка.

8 квітня 2014 року

Радіопрограма «Моя земля - моє право»

8 квітня 2014 року на радіо 1-му Національному каналі, в програмі «Колос» вийде в ефір черговий випуск радіопрограми «Моя земля - моє право», підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest.

Тема випуску: «Як спростити реєстрацію майнових прав на землю?».

8 квітня 2014 року

Круглий стіл «Розвиток ринкової інфраструктури в Рівненській області. Пошук нових каналів збуту продукції», Рівне

8 квітня 2014 року Проект USAID AgroInvest проводить круглий стіл на тему «Розвиток ринкової інфраструктури в Рівненській області. Пошук нових каналів збуту продукції». Учасниками круглого столу будуть представники органів державної влади, місцевого самоврядування, фермери, керівники сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, об'єднань малих і середніх виробників, інші ключові особи, зацікавлені в подальшому вдосконаленні системи збуту продукції фермерських та особистих селянських господарств. Під час засідання буде проведено обговорення та розробку проекту програми спільних дій усіх зацікавлених сторін у створенні ефективних каналів збуту сільськогосподарської продукції.

Місце проведення: м. Рівне, майдан Просвіти, к. 201.

10 квітня 2014 року

Тренінг Бізнес-школи «Мільйон – це просто!», Херсонська область.

10 квітня 2014 року за підтримки Проекту USAID AgroInvest відбудеться тренінг для старшокласників - дітей сільгоспвиробників, членів кредитної спілки «Народна довіра» на тему: «Основи бізнес-планування». Метою тренінгу є ознайомлення дітей фермерів з основами

бізнес-планування та практичним досвідом місцевих підприємців у створенні та розвитку свого бізнесу. Практична частина тренінгу пройде на виробничій базі партнера Проекту - сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «Дніпровський молочник». Тренінг проводиться у рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест та кредитної спілки «Народна довіра», метою якої є підвищення фінансової обізнаності сільгоспвиробників та їх дітей. Місце проведення: Херсонська область.

10 квітня 2014 року

Семинар «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність»,

Тернопіль

10 березня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест - регіональна громадська організація «Перший аграрний кластер» - у рамках реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин в сільській місцевості» проводить семінар-навчання на тему: «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність».

На семінар запрошуються сільські голови, землевпорядники, представники Головного управління Держземагентства в Тернопільській області, Департаменту агропромислового розвитку ОДА та сільськогосподарські товаровиробники Тернопільської області.

Мета заходу – надати учасникам семінару інформацію про порядок передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність та порядок реєстрації речового права, а також роз'яснити практичні питання захисту прав на землю для сільського населення.

У ході семінару будуть висвітлені такі питання:

- Порядок передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми комунальну власність;
- Технічні аспекти передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність та реєстрація речового права;
- Особливості приватизації земельних ділянок за новим земельним законодавством;

Оренда земельних ділянок.

Підвищення поінформованості учасників семінару з зазначених питань дозволить їм практично організувати роботу по передачі земель державної власності в комунальну, кваліфіковано надавати консультації сільським жителям, а також сприяти їм у вирішенні земельних питань та захисті земельних прав.

Місце проведення. м. Тернопіль, зала засідань обласної державної адміністрації.

11 квітня 2014 року

Тренінг «Догляд за рослинами огірків у фазі 8-15 листків у плівкових теплицях», Херсонська область

11 квітня 2014 року Проект USAID АгроІнвест проведе тренінг для сільгоспвиробників – членів кредитної спілки «Громада» на тему: «Догляд за рослинами огірків у фазі 8-15 листків в плівкових теплицях». Метою тренінгу є ознайомлення фермерів з агротехнікою догляду за рослинами огірків у фазі 8-15 листків та отримання практичних навичок з виконання цих операцій. Очікується, що тренінг сприятиме технологічному розвитку дрібних виробників, що позитивно вплине на зростання їх кредитоспроможності. Тренінг проводиться у рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест та кредитної спілки «Громада», метою якої є стимулювати довгостроковий розвиток малих і середніх сільгоспвиробників - членів спілки. Одним із напрямів цієї програми є фінансування з боку кредитної спілки, покликане допомогти її членам запровадити сучасні ефективні технології.

Місце проведення: Херсонська область.

11 квітня 2014 року

Тренінг «Агротехнологічні знання для фінансових спеціалістів: основи технологій і маркетингу та структура собівартості виробництва польових культур», Запоріжжя

11 квітня 2014 року Проект USAID АгроІнвест презентує черговий модуль тренінгу з агротехнологій для фінансових спеціалістів, розробленого Проектом для кредитних спеціалістів партнерського банку «Метабанк» у Запорізькій області. На заході буде презентований навчальний модуль із польового рослинництва для культур: кукурудза, соняшник, соя із специфікацією: аналіз діяльності вирощувачів насінневої продукції, особливості технології, оцінка прямих витрат, а також особливості зрошувальних систем, їх вплив (операційний та фінансовий) на результат виробництва основних польових культур. Учасники отримають детальні посібники та довідкові матеріали з основних аспектів агротехнологій, які відображаються на фінансових показниках сільгосптоваровиробників і впливають на ризики при фінансуванні.

Місце проведення: м. Запоріжжя.

11 квітня 2014 року

Семинар для землевпорядників сільських та селищних рад, Дніпропетровська область

11 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – громадська організація «Громадська платформа впровадження земельної реформи» – проводить семінар для землевпорядників сільських та селищних рад Широківського, Криворізького, Апостолівського,

Софіївського, П'ятихатського районів на тему: «Нові зміни в земельному законодавстві України».

Мета семінару: в рамках підвищення кваліфікації землевпорядників сільських та селищних рад надати систематизований огляд новин земельного законодавства у сфері землеустрою, розглянути питання організації контролю за використанням та охороною земель, надати інформацію щодо порядку інвентаризації земель та порядку підготовки проектів землеустрою щодо встановлення меж адміністративних утворень в рамках концепції адміністративно-територіальної реформи.

Місце проведення: м. Кривий Ріг, вул. Кобилянського, 123.

15-16 квітня 2014 року

Тренінг «Впровадження нових кредитних продуктів для малих та середніх сільгоспвиробників», Київ

15-16 квітня 2014 року проект USAID АгроІнвест проводить тренінг «Впровадження нових кредитних продуктів для малих та середніх сільгоспвиробників» для спеціалістів кредитних спілок, що входять у Робочу групу з питань агрокредитування, створену при ВАКС/ПЗВ. У ході тренінгу будуть розглядатися питання впровадження нових кредитних продуктів на розвиток фермерського господарства, на розвиток особистого селянського господарства, на бджільництво, на придбання обладнання для сушіння сільгосппродукції, на вирощування полуниці у відкритому ґрунті, на розвиток молочної ферми та придбання доїльних апаратів.

Місце проведення: Київська область.

15 квітня 2014 року

Засідання Робочої групи кредитних спілок з питань фінансової просвіти малих та середніх сільгоспвиробників; тренінг для тренерів «Практичні поради щодо отримання кредитів та фінансової безпеки для малих та середніх сільгоспвиробників», Київ
15 квітня 2014 року Проект USAID АгроІнвест проводить засідання Робочої групи кредитних спілок з питань фінансової просвіти малих та середніх сільгоспвиробників. На порядку денному засідання такі питання:

- Обмін досвідом реалізації програм фінансової просвіти учасниками групи;
- Розробка плану дій та конкретних інструментів залучення кредитних спілок до інформаційно-просвітницької кампанії проекту USAID АгроІнвест з питань доступу малих та середніх сільгоспвиробників до кредитних ресурсів;
- Тренінг для тренерів «Практичні поради щодо отримання кредитів та фінансової безпеки для малих та середніх сільгоспвиробників».

Місце проведення: Київська область.

16 квітня 2014

Засідання Прес-клубу, присвячене обговоренню питань сівозміни, Київ

16 квітня 2014 року відбудеться чергове засідання Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань. Захід проводиться у форматі круглого столу на тему "Сівозміна у законодавстві і на полі: ..." у рамках інформаційно-роз'яснювальної кампанії "Моя земля -- моє право", яка здійснюється Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. До участі в заході запрошено представників Міністерства аграрної політики і продовольства, Державного агентства земельних ресурсів, виробників та галузевих асоціацій.

Місце проведення: вул. Б. Хмельницького, 8/16, Київ, Укрінформ; початок о 10:00

17 квітня 2014 року

Семінар «Проблемні питання складання та посвідчення заповітів уповноваженими особами сільських рад», Одеська область

17 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест - ВГО «Комітет виборців України» проводить практичний семінар «Проблемні питання складання та посвідчення заповітів уповноваженими особами сільських рад» у рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта на півдні України». Семінар проводиться спільно з Татарбунарським районним управлінням юстиції та державним нотаріусом Татарбунарського району для працівників сільських рад Татарбунарського району Одеської області. Метою проведення практичного семінару є ознайомити уповноважених осіб сільських рад з основними проблемами, що виникають при складанні та посвідченні заповітів (в першу чергу, що стосується земельних ділянок), а також надати рекомендації щодо їх виправлення/недопущення.

В результаті проведення практичного семінару очікується досягнення більш професійного та якісного рівня складання та посвідчення заповітів у сільських радах, зменшення кількості порушень під час проведення таких дій, досягнення більш ефективної реалізації власниками земельних ділянок свого права власності. Місце проведення: м. Татарбунари, Одеська область

17 квітня 2014 року

Семінар «Зміни в земельному законодавстві України», Миколаївська область

17 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест - Херсонська обласна організація Комітету виборців України проводить семінар «Зміни в земельному законодавстві в Україні» в рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта на півдні України».

Семінар проводиться спільно з районним відділом юстиції для представників фермерських господарств, па-

йовиків, орендарів, землевласників Вознесенського району з метою ознайомлення із земельним законодавством України та змінами у законах, що регулюють питання власності і оренди землі.

Під час семінару будуть розглянуті такі питання:

- як оформити права власності у 2014 році при приватизації ділянки із земель державної та комунальної власності;
- як це зробити на підставі цивільно-правового договору та на підставі свідоцтва про право на спадщину;
- які документи необхідні сьогодні для державної реєстрації права на землю і як саме проводиться реєстрація права оренди на землю.

Місце проведення: м. Вознесенськ, вул. Леніна, 1

18 квітня 2014 року

Навчальний захід «Новий порядок державної реєстрації прав на нерухоме майно - 2014», Київська область

18 квітня 2014 року Ресурсний центр з прав на землю, створений асоціацією «Земельна спілка України» за сприяння Проекту USAID АгроІнвест, проводить навчальний захід на тему «Новий порядок державної реєстрації прав на нерухоме майно - 2014».

На заході будуть розглянуті такі питання:

- Новели Постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 року «Про затвердження Порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Порядку надання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно».
- Особливості реєстрації похідних прав з 11 лютого 2014 року;
- Способи подання документів на реєстрацію;
- Порядок реєстрації прав на земельну ділянку у разі втрати, пошкодження, зіпсування державного акту про право власності на земельну ділянку;
- Порядок реєстрації права державної та комунальної власності на земельні ділянки;
- Порядок отримання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

На навчальний захід запрошуються надавачі первинної та вторинної правової допомоги, землевпорядники, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, представники громадських організацій. Мета заходу – надати учасникам інформацію про зміни в законодавстві, що регулює питання державної реєстрації прав на нерухоме майно.

Місце проведення: місто Обухів, Київська область.

22 квітня 2014 року

Радіопрограма «Моя земля - моє право»

22 квітня 2014 року на 1-му Національному каналі, в програмі «Колос» вийде в ефір черговий випуск радіопрограми «Моя земля - моє право», підготовлений

у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест.

Тема випуску: «[Нові ринки збуту української агропродукції](#)».

23 квітня 2014 року

Вебінар для землевпорядників сільських та селищних рад «Земельні торги (аукціони). Продаж земель державної та комунальної власності», Дніпропетровська область

23 квітня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – громадська організація «Громадська платформа впровадження земельної реформи» – проводить вебінар для землевпорядників сільських та селищних рад Дніпропетровської області на тему «Земельні торги (аукціони). Продаж земель державної та комунальної власності».

Метою проведення вебінару є надання інформації про мету, задачі, правову базу та технологію проведення земельних торгів (аукціонів) та про продаж земель державної та комунальної власності.

На вебінарі будуть висвітлені такі питання:

- Правові основи проведення земельних торгів;
- Процедура проведення земельних торгів;
- Документальне забезпечення проведення земельних торгів.
- Додатково розглядатимуться питання:
- Організаційне забезпечення земельних торгів з боку місцевих рад;
- Взаємодія з учасниками торгів (запобігання корупції).

24 квітня 2014 року

Тренінг «Догляд за рослинами огірків у фазі початку масового плодоношення в плівкових теплицях», Херсонська область

24 квітня 2014 року Проект USAID АгроІнвест проведе тренінг для сільгоспвиробників – членів кредитної спілки «Громада» на тему: «Догляд за рослинами огірків у фазі початку масового плодоношення в плівкових теплицях». Метою тренінгу є ознайомлення фермерів з агротехнікою догляду за рослинами огірків у фазі початку масового плодоношення та отримання практичних навиків по виконанню цих операцій. Очікується, що тренінг сприятиме технологічному розвитку дрібних виробників, що позитивно вплине на зростання їх кредитоспроможності. Тренінг проводиться у рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест та кредитної спілки «Громада», метою якої є стимулювати довгостроковий розвиток малих і середніх сільгоспвиробників - членів спілки. Одним із напрямів цієї програми є фінансування з боку кредитної спілки, покликане допомогти її членам запровадити сучасні ефективні технології.

Місце проведення: Херсонська область.

АгроІнвест у ЗМІ

- [Крок до правової грамотності: селянка почала боротися за свої права](#)
- [Чи можна вимагати усунення перешкод під час користування та розпоряджання своїм майном?](#)
- [Експерти обговорили, як працюватиме земельно-реєстраційна система](#)
- [Яку відповідальність несуть кадастрові реєстратори?](#)
- [Випробування земельною спадщиною](#)
- [Закон про сівозміни потребує чергового удосконалення](#)
- [Порядок скасування рішення державного реєстратора на підставі рішення суду](#)
- [Чи вказується розмір орендної плати під час реєстрації права оренди земельної ділянки?](#)
- [Рідні сестри посварилися через батьківську спадщину](#)
- [Державний акт на землю та що необхідно робити, якщо державний акт втрачений?](#)
- [Чи можуть громадяни бути примусово позбавлені права власності на земельні ділянки?](#)
- [Нові ринки для збуту продукції](#)
- [Где аграрии смогут продавать свою продукцию?](#)
- [Як працюватиме земельно-реєстраційна система у світлі новацій законодавства про державну реєстрацію прав 2014 року?](#)
- [Про розвиток села і цінову політику](#)
- [Про порядок укладання договорів про встановлення земельного сервітуту](#)
- [Політична нестабільність змушує українських аграріїв прискорити пошук нових ринків для збуту своєї продукції](#)
- [Звичайна історія: оформити спадщину. Але іноді це буває дуже складно...](#)
- [Нова процедура держреєстрації: нововведення та відмінності](#)
- [У яких випадках право власності на земельну ділянку може бути припинено?](#)
- [Як розпоряджатися земельною ділянкою, що перебуває у спільній власності?](#)
- [Чи можна продати або подарувати частину земельної ділянки та як це зробити?](#)
- [У Вознесенську і Татарбунарах провели навчальні семінари з земельної тематики](#)
- [Земельно-реєстраційна реформа набуває обертів](#)
- [Решенные земельные вопросы мотивируют как граждан, так и специалистов](#)
- [Збут для дрібних: шукаємо альтернативи](#)

- [Орендуєш землю? Плати згідно закону!](#)
- [«Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи можуть позитивно вплинути на відродження та подальший розвиток сільських територій» – Володимир Россоха](#)
- [Доступ до землі: в ефективніших чи в багатших?](#)
- [Генеральная аренда и создание объединений землесобственников](#)
- [Чи можна обміняти одну земельну ділянку на іншу з доплатою?](#)
- [Чи можна обміняти земельну ділянку, яка перебуває у оренді?](#)
- [Як удосконалити орендні відносини](#)
- [РОЗ'ЯСНЕННЯ щодо здійснення грошової оцінки земельних ділянок державної та комунальної власності у разі їх продажу](#)
- [Істотні умови договору міни земельних ділянок](#)
- [Як допомогти українським фермерам розрубати гордіїв вузол проблем та забезпечити продовольчу безпеку країни?](#)
- [Агроінвест провів тренінг для сільгоспвиробників – членів кредитної спілки "Громада"](#)
- [Агроінвест провів тренінг для сільгоспвиробників Черкаської області](#)
- [Захист земельних прав громадян став одним із пріоритетів роботи в Татарбунарському районі на Одещині](#)
- [Що потрібно знати про відчуження права оренди земельної ділянки](#)
- [Прикарпатським селянам надають безкоштовну юридичну допомогу із земельних питань](#)
- [Про порядок погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок](#)
- [Програма серії "Моя земля - моє право" від 25 лютого 2014 року присвячена змінам у системі реєстрації прав на нерухоме майно](#)
- [На шляху до повернення земельної ділянки: життєва історія](#)
- [Знадобилося півроку, щоб перетворити повітря на землю: історія вирішення питання "неіснуючих" земельних ділянок](#)
- [Отримали земельну ділянку в спадщину. Що далі?](#)
- [Тепер сусіди не заважатимуть: маленька історія успішного захисту земельних прав](#)
- [Захист земельних прав громадян став одним із пріоритетів роботи в Татарбунарському районі на Одещині](#)
- [До уваги землевласників Вознесенського району](#)
- [Програма "Моя земля, моє право" від 18 лютого 2014 р., присвячена статусу сімейних фермерських господарств](#)

- [Безоплатні юридичні консультації із земельних питань селянам півдня України](#)
- [Інформаційна довідка про стан виконання плану заходів Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні за 2013 рік](#)
- [У підсумку проведення агроконференції підписано протокол про співпрацю між проектом USAID AgroInvest та сільгосппідприємствами](#)
- [Нормативна грошова оцінка земель: навіщо вона потрібна](#)
- [Просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників](#)
- [Короткі висновки земельного правознавства за 2012-2013 роки: бідність, безграмотність йдуть поруч](#)
- [Николай Гриценко Статус фермера повисит благосостояние селян](#)
- [Молочні кооперативи стають більш конкурентоспроможними](#)
- [До кого потрібно звертатися за отриманням безоплатної вторинної правової допомоги?](#)
- [Що потрібно зробити, щоб отримати безоплатну вторинну правову допомогу?](#)
- [Населення Херсонщини повною мірою забезпечене основними продуктами харчування](#)
- [Завітайте на стенд Асоціації свинарів України на виставці Agro Animal Show](#)
- [В Одеськой области сохраняется большой запрос на защиту земельных прав](#)
- [Безкоштовні правові послуги для жителів віддалених сіл](#)
- [Безкоштовні правові послуги для жителів віддалених сіл](#)
- [Безкоштовна правова допомога з земельних питань](#)
- [ХОО КВУ та партнери продовжують захист земельних прав громадян на півдні України](#)
- [Круглий стіл «Сертифікація сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників: нові підходи, теорія і практика»](#)
- [Інформаційний бюлетень незалежної громадської Експертної ради з питань цінової ситуації на аграрному ринку станом 13 лютого 2014 р.](#)
- [Як отримати безкоштовну первинну правову допомогу?](#)
- [АгроInvest провів тренінг "Агротехнологічні знання для фінансових спеціалістів"](#)
- [Захист земельних прав громадян на півдні України: особливості роботи в 2014 році](#)
- [Врегулювання земельних відносин в сільській місцевості](#)
- [Про порядок погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок](#)
- [Що потрібно знати про відчуження права оренди земельної ділянки](#)
- [Чи обов'язково договори мають бути посвідчені у приміщенні нотаріальних контор?](#)

Інформаційні матеріали

Земельно-реєстраційна реформа набуває обертів

1 січня 2013 року набув чинності Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Він передбачає запровадження в Україні земельно-реєстраційної реформи. Та чи запрацювала вона на повну міру? Про це – інтерв'ю з головним юридичним радником Проекту USAID «АгроІнвест» Павлом КУЛИНИЧЕМ.

- Наскільки результативною виявилася земельно-реєстраційна реформа?

- Загалом ця реформа мала всі підстави розраховувати на позитивні результати. Невідкладного вдосконалення потребувала система реєстрації прав на земельну та неземельну нерухомість. Адже до запровадження законодавчих змін власники земельних ділянок та розташованих на них будинків для реєстрації прав власності на них «розривалися» між різними установами – вистоявали в кожній із них у черзі, кожній платили окрему плату, прилаштовувалися до їхніх вимог та особливостей роботи. На практиці навіть траплялися випадки, наприклад, після проведення реєстрації однієї і тієї самої садиби земельна ділянка мала одну адресу, а розташований на ній будинок – зовсім іншу.

Рік тому, коли закон набув чинності, в країні нарешті була запроваджена єдина система державної реєстрації прав на нерухомість, за якої права на земельні ділянки і будівлі (споруди) реєструються в одному органі і за єдиними правилами. Більше того – для цього можна подавати не дві, а одну заяву про реєстрацію прав на них.

Це справді дуже велике досягнення. Зрештою, на політичній карті Європи зникла остання країна, де діяла роз'єднана система реєстрації прав на нерухомість. У цьому теж позитивний момент.

- З якими труднощами під час реалізації земельно-реєстраційної реформи стикнулися її виконавці?

- Для реалізації будь-якої, навіть найкращої, ідеї потрібен чіткий механізм. На жаль, при запровадженні земельно-реєстраційної реформи на рівні законодавства мали місце певні неточності, суперечності, які ускладнили її здійснення. Так, у перші дні і мі-

сяці 2013 року в щойно відкритих реєстраційних офісах Державної реєстраційної служби України виникли величезні черги бажаних зареєструвати права на нерухомість за новими правилами. Ті довжелазні черги викликали численні нарікання з боку людей. Органи влади вимушені були терміново вирішувати організаційні проблеми, які мали б заздалегідь передбачити.

Ще одним законом, який також введений у дію 1 січня 2013 року, усі землі, які належать державі і територіальним громадам, були проголошені розмежованими. І власники – держава в особі відповідних органів державної влади та територіальні громади в особі рад - набули право здійснювати розпорядження розмежованими землями. Перші з них отримали право розпоряджатися землями лише державної власності, а сільські, селищні та міські ради - право розпоряджатися не всіма землями в межах населених пунктів, як це було досі, а винятково тими землями, що перейшли у комунальну власність. Щоправда, розмежування існувало на папері, а не на місцевості, тому відомості про них не були внесені до Державного земельного кадастру. Тож до 16 червня 2013 року, відколи набув чинності закон «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», жодна земельна ділянка державної власності, жодна земельна ділянка комунальної власності не могли бути передані комусь у власність чи в користування.

Звісно, проблема згодом була знята, але ми витратили на це півроку.

- Фахівці визнають досягнення нашої земельно-реєстраційної реформи, але зазначають, що вона залишається непрозорою.

- На жаль, недоліків у законодавстві було чимало. Хоча їх почали потроху усувати, на тлі євро-

пейського досвіду здійснення земельно-реєстраційної реформи наш виглядає не кращим чином.

Виявляється, що доступ до інформації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно в Україні досить обмежений. Після набуття чинності законом його мали лише зацікавлені особи – власники та органи влади, які здійснюють відповідні повноваження. Таким чином, реєстр не міг повною мірою виконувати позитивну соціально-економічну функцію.

Наприклад, громадянин хоче отримати земельну ділянку у власність, він бачив її на власні очі і знає, що вона не використовується. Але чи може він отримати достовірну інформацію про неї? Наше законодавство на такі питання дає негативну відповідь, оскільки доступ до інформації, яка міститься у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, заблокований законодавством про захист персональних даних.

У багатьох країнах, зокрема, в Німеччині, Франції та інших, будь-яка зацікавлена особа може звернутися до органу реєстрації з проханням надати інформацію, чия земельна ділянка розташована на розі певних вулиць, хто є її власником. І така інформація може бути їй надана. Інша справа, що законодавство цих країн не надасть загальної інформації – скільки загалом землі має власник згаданої ділянки.

- Яке значення для економіки має така «земельна» прозорість?

- Я хочу згадати відомого перуанського економіста Ернандо де Сото. Він написав книгу, яка має промовисту назву – «Чому капіталізм процвітає в одних країнах і не процвітає в інших?». До речі, книга видана і в перекладі українською мовою. Науковець доводить, що капіталізм процвітає в тих країнах, де нерухомість формалізована, відомості про об'єкти майна внесені до відповідних реєстрів і ці реєстри чітко фіксують і гарантують набуті права на нерухомість. Доступ до цих відомостей є максимальним.

Він також наголошує, що капіталізм, або - іншими словами – ринкова економіка, процвітає там, де законодавство про реєстрацію прав на нерухоме майно досягло вершин, а там, де є істотні обмеження (для прикладу він наводить латиноамериканські та африканські країни), де є недоліки в законодавстві про реєстрацію прав на нерухомість, економіка залишається нерозвинутою.

Не знаю, чи всі погоджуються з цією точкою зору, але як юрист я переконаний – якби ми вдосконалили наше законодавство про реєстрацію речових прав на земельне і неземельне майно таким чином, щоб інформація про зареєстровані права була максимально відкритою і могла використовуватися в багатьох сферах

суспільного життя, очевидно, ми зняли б низку проблем в економічному розвитку країни.

- 12 лютого 2014 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Які питання вона вирішує?

- Ця постанова ухвалена ще 17 жовтня 2013 року. Вона містить ряд нових положень, які спрощують життя тих, хто має намір зареєструвати у Державному реєстрі прав певне право на земельні ділянку чи будівлю (споруду).

По-перше, громадянам і юридичним особам надана можливість подачі документів для державної реєстрації прав не лише безпосередньо державному реєстратору, прийшовши до реєстраційної установи, а й поштою або кур'єрською службою, що звільняє їх від стояння у чергах.

По-друге, власники і користувачі земельних ділянок можуть отримати в Укрдержреєстрі дублікат втраченого, зіпсованого чи пошкодженого державного акта на землю безпосередньо за рішенням державного реєстратора, тоді як до цього громадянам і юридичним особам дублікати таких документів видавались лише на підставі рішення суду.

По-третє, спрощений порядок реєстрації права власності на новозбудовані будинки з залученням коштів фізичних та юридичних осіб: раніше власники квартир мали подавати документацію на всю будівлю, тепер будуть подавати документацію лише на квартири, а документацію на всю будівлю подаватиме забудовник.

Ну а ще одному нововведенню будуть дуже раді селяни-власники ділянок (паїв) та сільськогосподарські підприємства, які їх орендують. Адже зазначеною постановою дозволена реєстрація права оренди земельних ділянок, відомості про які не занесені до Державного земельного кадастру та які не мають кадастрових номерів, без внесення відомостей до кадастру. Це означає, що понад мільйон селян-орендодавців земельних ділянок, відомості про які не внесені до кадастру, зможуть і далі передавати свої ділянки в оренду, не несучи витрат на присвоєння своїм ділянкам кадастрових номерів. Тепер право оренди земельних ділянок, які не мають кадастрових номерів, реєструватиметься в окремому розділі Державного реєстру прав. Це істотно спрощує реєстрацію оренди та укладення і поновлення договорів оренди землі.

- Як земельно-реєстраційна реформа позначилася на поліпшенні інвестиційного клімату в сільській місцевості?

- У цілому земельно-реєстраційна реформа по-

ліпила земельний інвестиційний клімат, однак слід нагадати, що землі в Україні за правовим режимом поділяються на дев'ять категорій. І реєстраційне реформування по-різному позначається на них. Якщо ми говоримо про землі промисловості, транспорту, то тут поліпшення очевидне. Запровадження Єдиного реєстру речових прав на нерухоме майно більше гарантує права власників будівель і земельних ділянок, набутих для ведення промислової діяльності чи якоїсь іншої, але за винятком підприємницької діяльності в сільській місцевості.

На жаль, у сільській місцевості позитивний потенціал цього закону поки що не проявився. І це через мораторій на відчуження земель сільськогосподарського призначення, який діятиме щонайменше до 1 січня 2016 року. Звісно, якщо до цього часу не буде ухвалений закон «Про обіг земель сільськогосподарського призначення». А це означає, що земельні ділянки сільськогосподарського призначення, в першу чергу, земельні паї, які селяни отримали під час земельної реформи, взагалі землі для ведення товарного сільськогосподарського виробництва заборонено використовувати у цивільному обігу. Отже, і їх використання як засобу притягнення капіталу залишається обмеженим.

На жаль, тут великих змін найближчим часом не очікуємо. Хіба що після скасування мораторію на відчуження сільськогосподарських земель.

- Що треба зробити для вирішення проблем, які гальмують здійснення земельно-реєстраційної реформи?

- Багато кроків щодо її прискорення ще потрібно зробити. Чимало експертів висловлюють свої ґрунтовні пропозиції. Частина з них уже набула форми законопроектів, вони мають розглядатися Верховною Радою.

У цілому пропозиції зводяться до такого. Насамперед, необхідно прискорити включення відомос-

тей про існуючі об'єкти нерухомості до Державного реєстру прав на нерухоме майно, а відомостей про землю – до Державного земельного кадастру. Фактично потенціал законодавства про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно і про державний земельний кадастр виявляється лише на тих землях і на тих об'єктах нерухомого майна, відомості про які внесені до Державного земельного кадастру і до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Один із шляхів досягнення цієї мети – це якомога скоріше перетворення всіх існуючих несформованих земельних ділянок у сформовані – такі, що відображені у Державному земельному кадастрі та мають кадастрові номери.

Для здійснення всієї цієї роботи потрібен не лише час, а й удосконалення правового механізму внесення відомостей про землю та іншу нерухомість. Нарешті, необхідно також поліпшувати механізм використання відомостей про земельні ділянки та інше нерухоме майно, які внесені до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Адже у демократичному суспільстві всі публічні бази даних про нерухомість мають бути максимально прозорими і доступними для користувачів, якими є ми всі, все наше суспільство в цілому.

Як показує практика, це непросте завдання. Тому робота над формуванням земельно-реєстраційної системи в Україні має бути продовжена. Нам потрібні подальші законодавчі кроки, організаційна та інформаційна підтримка, які зроблять її більш успішною.

Михайло ВЕРНИГОРА,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

12.03.2014

Політична нестабільність змушує українських аграріїв прискорити пошук нових ринків для збуту своєї продукції

Напружена обстановка останнього часу неминуче змушує вітчизняних аграріїв замислитися про те, де вони продаватимуть свою продукцію. Багатьом з них доводиться оперативно переорієнтовуватися. Як швидко вони зможуть це зробити? Про це говоримо з керівником напрямку «Розвиток ринкової інфраструктури» Проекту USAID «Агроінвест» Миколою ГРИЦЕНКОМ.

- Нам потрібно розділити сільськогосподарську продукцію на дві групи, - розпочав розмову Микола Гриценко. – Перша складається із зернових та технічних культур. Це один блок питань і це одні ринки. До другої групи входить плодоовочева продукція. А це вже інші ринки і інші проблеми.

Якщо ми сьогодні говоримо про зернову групу продукції, то маємо сказати, що її ринки де-факто сформовані і вони майже незалежні від тих подій, які сьогодні відбуваються в країні.

Нині найбільше проблем виникає з ринками збуту плодоовочевої і м'ясо-молочної продукції. Це пов'язано з тим, що здебільшого вона реалізується в країнах СНД, зокрема, в Росії. Тому з огляду на сьогоднішні реалії потрібно подумати про те, як диверсифікувати ринки її збуту.

Варіанти можуть бути різними. Та, як на мене, найбільш привабливими для нас можуть бути європейські та азійські ринки.

- На цих ринках панує жорстка конкуренція, та чи витримають її наші аграрії?

- Ми вивчаємо рух плодоовочевої продукції на цих ринках. Водночас розуміємо, що вони зайняті. Тому нам потрібно докласти багато зусиль, аби відвоювати на них собі місце під сонцем.

Усі фахівці відзначають, що наша плодоовочева продукція дуже якісна. Вона не перенасичена хімічними речовинами і тому є здоровою. Отож, не варто боятися посиленої конкуренції.

- Які країни, понад усе, підпадають під поняття «азійські ринки»?

- На моє глибоке переконання, в першу чергу треба розширювати торговельні контакти з Казахстаном. Це велика за розмірами країна. Вона потребує багато плодоовочевої та молочної продукції. Ми могли б значною мірою задовольнити попит на неї.

- Як виглядають наші можливості поставок сільськогосподарської продукції до Китаю?

- Це доволі складний ринок. Для того, аби торгувати на ньому, треба вивчити менталітет китайців. Це дозволить ліпше розуміти їх, прогнозувати їх можливу поведінку.

Китайці зацікавлені у співпраці з нами, але виставляють свої вимоги. Вони в усьому прагнуть мати зиск. І це завжди треба мати на увазі.

Я це до того, що китайці не віддадуть нам свій ринок просто так. З ними доведеться довго домовлятися. А ми маємо ситуацію, за якої треба діяти рішуче, терміново ухвалювати вигідні для нас рішення.

- Багато експертів сходяться на думці, що з огляду на нинішні події, які відбуваються на півдні та сході України, ми втрачаємо російський ринок. Що ви думаєте з цього приводу?

- Тут відповідь очевидна. Ми ще минулого року стикалися з торговими війнами. Тоді їх нам оголошувала Росія. Ті протистояння, зокрема, поширювалися на плодоовочеву та молочну продукцію.

Основна частина плодоовочевої продукції з півдня України йшла до сусідньої країни. Тепер аграрії цього регіону відчують, що втрачають російський ринок. Більше того, вони не знають, чи він взагалі відновиться.

- Як на цьому тлі виглядає позиція Євросоюзу, який в односторонньому порядку погодився відкрити нашим аграріям свій ринок?

- Рішення Європейського Союзу вельми важливе. Воно дасть нам змогу оговтатися. Для пошуку нових ринків потрібен час, і ЄС дає його нам.

Маю сказати, що це широкий жест з боку Євросоюзу по відношенню до України. Тим більше, що на європейських ринках панує і без того жорстка конкуренція.

Євросоюз також дає змогу зберегти наше виробництво плодоовочевої продукції. Бо якщо ми втратимо закордонні ринки її збуту, відпаде потреба її вирощувати у нинішніх обсягах. А це робочі місця, прибутки, податки, соціальні виплати...

- Чи відповідає наша аграрна продукція тим вимогам, які до неї висувають європейські країни?

- Наша плодоовочева продукція відповідає вищим вимогам Європейського Союзу. У нас тільки одна проблема – це якість пакування, фасування та передпродажної підготовки.

Можливо, на перших порах Європейський Союз зробить якісь пільги, але він змусить нас вирішувати ті проблеми, про які я щойно сказав.

Якщо говорити про м'ясо-молочну продукцію, то там питань набагато більше. Особливо, якщо брати до уваги структуру її виробництва.

Маю сказати, що основна частина м'ясо-молочної продукції виробляється в особистих селянських господарствах. Там здебільшого застосовуються примітивні технології. І будемо чесно говорити – в цих господарствах не завжди дотримуються санітарних, ветеринарних норм. А ще є проблема подвірного забою худоби, яка не вирішується вже тривалий час.

Моя думка – та м'ясо-молочна продукція, яка виробляється в особистих селянських господарствах, ще не скоро вийде на європейський ринок, якщо це взагалі відбудеться.

- А яка наша продукція може знайти в Європі свого споживача?

- Птахівництвом в Україні вже переважно займаються птахокомбінати. А це є гарантією безпеки, якості цієї продукції.

Подібне може статися і з молочною продукцією. Звісно, якщо сільськогосподарські підприємства активніше візьмуться за її виробництво. Саме вони здатні забезпечити належний контроль за якістю молока.

Якщо говорити про плодоовочеву продукцію, то її можуть виробляти і дрібні виробники. Головне, щоб вони дотримувалися відповідних технологій, використовували високопродуктивні сорти. Це забезпечить їм вихід на закордонні ринки. Навіть якщо ці ринки є європейськими.

- Якщо є проблема передпродажної підготовки аграрної продукції, то, може, варто прискорити створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів?

- Коли я говорю про те, що варто створювати умови і формувати інфраструктуру для належної передпродажної підготовки, то, понад усе, маю на увазі об'єднання дрібних сільгоспвиробників у сільськогосподарські обслуговуючі, заготівельно-збутові кооперативи. Вони працюють не лише на етапі формування товарних партій. Ми вже маємо досвід, коли ці кооперативи спрямовують виробників у відповідне русло ще на етапі обробітку землі, придбання насінневого матеріалу, засобів захисту рослин і виробництва сільськогосподарської продукції.

Проект «АгроІнвест» підтримує розвиток сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «Широке» в Херсонській області. Він об'єднує більше сотні дрібних виробників, які вирощують перець, баштанні культури, помідори.

На першому етапі ці виробники проводять спільні навчання, спільно формують програму виробництва. Кооператив визначає, скільки потрібно посадити перцю, дині, помідорів, яких сортів тощо. І надає своїм членам послуги із забезпечення відповідним насінним матеріалом та іншими ресурсами.

Усе це необхідно для того, щоб формувати товарні партії однорідної продукції. А інакше її на потужних ринках не продати.

Більше того, зараз кооперативи будують невеликі плодоовочеві сховища. Вони потрібні для того, аби продукцію можна було охолоджувати, а отже, забезпечувати їй високу якість. Особливо це стосується овочів, кавунів тощо.

- Чи не спонукатимуть складні проблеми, пов'язані з вирощуванням та реалізацією плодоовочевої та м'ясо-молочної продукції, до того, що сільгоспвиробники змушені будуть надавати перевагу виробництву зернових та технічних культур?

- Я не думаю, що так станеться. Тому що ринок сільськогосподарської продукції вже сформований. І ми знаємо, що виробництвом зернових і технічних культур, як правило, займаються великі компанії.

Дрібні виробники не зможуть вижити, якщо займатимуться винятково виробництвом зернових культур. Тому що їх рентабельність не надто висока. У цьому сенсі вона суттєво поступається рентабельності виробництва плодоовочевих культур. Великі компанії виживають лише за рахунок значно більших площ, які вони обробляють.

На 2-3 або на 20-30 гектарах дрібний виробник за рахунок зернових ніколи не виживе. А за рахунок плодоовочевої продукції здатен зводити кінці з кінцями.

Сьогодні ми маємо думати не лише про збут свіжої плодоовочевої продукції, а й про її первинну переробку. Це може бути соління, квашення, консервування тощо. Наприклад, сьогодні ринок України у сухофруктах на 90% завантажений імпортною продукцією.

Тож є потреба освоювати не лише закордонні, а й внутрішні ринки. Ми маємо дбати не тільки про доходи, валютні надходження, а й про продовольчу безпеку країни.

**Максим НАЗАРЕНКО,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань**

18.03.2014.

Закон про сівозміни потребує чергового удосконалення

Усі сподівання на те, що воно виявиться остаточним, і це дасть змогу згаданому закону запрацювати на повну силу

4 червня 2009 року Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів», яким вирішила запровадити обов'язкове застосування сівозміни. З його прийняттям до Земельного кодексу були внесені істотні зміни. Згідно з ними, земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва мають використовуватися відповідно до розроблених та затверджених в установленому порядку проектів землеустрою. Вони мусять забезпечити еколого-економічне обґрунтування сівозміни, впорядкування угідь і передбачають заходи з охорони земель.

- Павле Федотовичу, Закон про сівозміни дотепер поширюється не на всіх сільгоспвиробників. Кого саме досі не зачіпають його положення?

- Вводячи у дію Закон про сівозміни, законодавець взяв до уваги економічні можливості та пов'язаний з ними матеріальний стан сільськогосподарських товаровиробників. Для тих, хто господарює на площі, яка не перевищує 100 гектарів сільськогосподарських угідь, і, відповідно, має невеликі доходи, дата виконання обов'язку щодо застосування сівозміни була перенесена на 1 січня 2015 року.

- Закон про сівозміни набув чинності не одразу, а лише через 9 місяців після його офіційного опублікування – 1 серпня 2010 року. І дотепер до нього вносяться істотні зміни. Чому так відбувається?

- Спочатку законодавець хотів надати сільськогосподарським товаровиробникам певний час на виготовлення проектів землеустрою щодо запровадження сівозміни. Однак незадовго до настання цієї дати стало зрозуміло, що вони не встигли підготуватися належним чином. Зокрема, не замовили розробку проектів землеустрою щодо запровадження сівозміни. А це означало, що з 1 серпня 2010 року сільськогосподарські товаровиробники масово стануть порушниками закону. Тому у червні 2010 року до нього були внесені зміни, якими відтермінували дату введення його в дію. Вона була перенесена на 1 січня 2012 року.

Проте протягом майже двох років лише окремі господарства змогли виконати вимогу закону про за-

провадження сівозміни. І трохи більше ніж за місяць до 1 січня 2012 року законодавець знову вніс корективи до Закону про сівозміни. Цього разу дата обов'язкового застосування сівозміни була перенесена на 1 січня 2013 року.

Однак, провівши за півроку до настання цієї дати перевірку сільськогосподарських товаровиробників на наявність у них проектів землеустрою щодо застосування сівозміни, Державне агентство земельних ресурсів України виявило, що з 18527 землекористувачів, які мали в обробітку земельні ділянки сільськогосподарського призначення площею понад 100 гектарів, лише 200 отримали проекти землеустрою. І ще 862 землекористувачі уклали договори на виконання цих робіт. Тобто, лише близько 0,2% сільськогосподарських товаровиробників змогли замовити виготовлення таких проектів землеустрою. А в Закарпатській, Івано-Франківській, Миколаївській, Тернопільській областях такі договори взагалі не уклалися.

Відчувши загрозу масового невиконання Закону про сівозміни, територіальні органи земельних ресурсів у пожежному порядку провели численні наради з сільськогосподарськими товаровиробниками. На них вони наголошували, що з 2013 року на землевласників та землекористувачів, які використовують земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва площею понад 100 гектарів без затверджених проектів землеустрою, накладатимуться штрафи. Їх розміри виявилися доволі значними. Так, розмір штрафу, який поширювався на громадян, становив від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У грошовому виразі це становить 850-1700

гривень. Штраф, який поширювався на посадових осіб, був суттєвішим. Він коливався від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що складає 5100–8500 гривень.

- Як сільськогосподарські товаровиробники відреагували на такі загрози?

- Проведена перевірка виявила, що станом на 1 лютого 2013 року з 18433 сільськогосподарських підприємств, які використовують сільськогосподарські земельні ділянки площею понад 100 гектарів, тільки 353 господарства, або 1,9% від їх загальної кількості, мали розроблені проекти землеустрою щодо застосування сівозміни. А ще 2219 таких сільськогосподарських товаровиробників (12,4%) замовили їх розробку. Отож, можна сказати, що і 2013 рік виявився провальним для запровадження сівозмінного господарювання на селі.

- Сільськогосподарські товаровиробники, кажучи дипломатичною мовою, не надто підтримують Закон про сівозміни. Натомість влада увесь цей час не відступала від наміченої цілі. Чого саме вона домагалася?

- Сівозміна є важливим фактором раціонального використання сільськогосподарських угідь в умовах інтенсивного землеробства. Вона являє собою чергування сільськогосподарських культур (і пару) у часі і на території згідно з науково обґрунтованими для певних культур нормами періодичності. Вони базуються на особливостях біологічної взаємодії культур та впливу їх на родючість ґрунту.

Іншими словами, сівозміна не просто дозволяє запобігти хижацькому використанню угідь шляхом безперервного вирощування найбільш ліквідних на ринку сільськогосподарських культур на одних і тих самих землях (соняшнику по соняшнику, ріпаку по ріпаку тощо), а й є засобом планомірного підвищення родючості ґрунтів. Отже, сівозміна є дуже цінним знаряддям у руках справжнього хлібороба.

- Чим саме Закон про сівозміни не влаштовує вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників?

- Як на мене, серед низки причин зволікання з запровадженням сівозміни основною є непродуманий підхід законодавця до визначення порядку розробки проектів щодо її застосування. Так, згідно зі статтею 52 Закону України «Про землеустрій» сівозміна застосовується винятково на підставі проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунту-

вання сівозміни та впорядкування угідь. А статтею 26 цього ж закону встановлено, що розробниками документації із землеустрою можуть бути юридичні особи, що володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та у складі яких за основним місцем роботи працює не менше двох сертифікованих інженерів-землевпорядників, відповідальних за якість робіт із землеустрою. Такі ж послуги можуть надавати й фізичні особи – підприємці, на яких також поширюються подібні високі вимоги. Отож, чинне законодавство передбачає розробку проектів введення сівозміни виключно у формі проектів землеустрою та дозволяє їх підготовку лише стороннім по відношенню до землеробів особам – землевпорядним організаціям чи землевпорядникам.

Однак, по-перше, проекти землеустрою є офіційними документами. Процедура їх розробки та затвердження потребує прийняття значної кількості рішень і є тривалою у часі. Порядок розробки та затвердження проектів землеустрою щодо використання сівозміни урегульований спеціальною постановою Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2011 року «Про затвердження Порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь». Саме тому велика група сільськогосподарських підприємств ініціювала розгляд судом питання про визнання нечинною та скасування цієї постанови. Їх мотиви є цілком зрозумілими. Адже за чинним земельним законодавством для розробки та затвердження проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни необхідно здійснити велику кількість юридично значимих дій. Вони передбачають:

- 1) подачу сільськогосподарським товаровиробником до відповідного органу влади клопотання про надання дозволу на розробку проекту землеустрою;
- 2) прийняття органом влади рішення про проведення робіт із землеустрою щодо розробки проекту сівозміни;
- 3) укладення із землевпорядною організацією (інженером-землевпорядником) договору на виготовлення проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни;
- 4) погодження проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни з відповідною радою чи місцевою адміністрацією;
- 5) подання проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни на проведення державної експертизи землевпорядної документації. Така експертиза здійснюється державними органами земельних ресурсів, які після проведення адміністративної реформи не несуть відповідальності за збереження якості сільськогосподарських земель;

- 6) затвердження проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни замовником – сільськогосподарським товаровиробником;
- 7) внесення до Державного земельного кадастру відомостей про затвердження проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни (здійснює розробник проекту);
- 8) надання матеріалів проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни до Державного фонду документації із землеустрою (здійснює розробник проекту).

По-друге, за розробку проекту землеустрою щодо запровадження сівозміни замовник має сплатити розробникові вартість його послуг з розробки цього проекту, яка встановлюється за домовленістю сторін. Відомі випадки, коли вартість таких послуг сягала 100 гривень з гектара площі, на яку розроблявся такий проект. Тому, використовуючи площу угідь розміром, скажімо, у 101 гектар, сільськогосподарський товаровиробник мав вкласти за проект землеустрою щодо запровадження сівозміни щонайменше 10 тис. гривень. А для аграрія це великі гроші.

По-третє, затверджений проект землеустрою щодо запровадження сівозміни є документом, якого сільськогосподарське підприємство чи фермерське господарство мають суворо дотримуватись, не маючи права самостійно вносити до нього зміни.

По-четверте, сівозміна має багатоаспектну природу. Застосування сівозміни є не лише землеохоронним, а й виробничим, агробізнесовим заходом, покликаним забезпечити вирощування певних сільськогосподарських культур відповідно до кон'юнктури аграрного ринку. Проекти щодо запровадження сівозміни – це головним чином агроекологічні проекти, спрямовані на організацію прибуткового вирощування рослинницької продукції відповідно до кон'юнктури ринку продовольчої продукції з дотриманням землеохоронних вимог. Тому право вибору та головна роль у розробці проектів застосування сівозміни мають належати сільськогосподарським товаровиробникам. Останні також повинні бути наділені правом коригування таких проектів відповідно до кон'юнктури ринку, але з дотриманням правил чергування сільськогосподарських культур на полях сівозміни.

По-п'яте, недоцільно розробляти проекти щодо застосування сівозміни як проекти землеустрою ще й тому, що немає потреби у фіксації чітких меж полів сівозміни за правилами землеустрою, тобто, з прив'язкою ліній проходження таких меж до пунктів національної геодезичної мережі. Це дуже дорого коштує, але не надає ніяких переваг.

- Що треба зробити для того, аби «сівозмінні» умови були прийнятними для сільськогосподарських товаровиробників?

- Законодавство щодо запровадження сівозміни потребує істотного вдосконалення. На мою думку, до нього мають бути внесені істотні зміни. Вони мусять передбачати, що такі проекти мусять розроблятися та затверджуватися самими сільськогосподарськими товаровиробниками, які мають у штаті фахівців з агрономії, або ж залученими на договірній основі іншими фахівцями у галузі землеробства.

Проекти щодо запровадження сівозміни повинні підлягати (за необхідності) не землевпорядній, а спеціалізованій агроекологічній експертизі. Вона має бути безоплатною і функціонувати в системі Державної служби охорони ґрунтів Міністерства аграрної політики та продовольства України. Створення такої служби передбачене законом.

Основним юридичним критерієм дотримання сільськогосподарськими товаровиробниками вимог законодавства про охорону угідь має бути не наявність чи відсутність проекту застосування сівозміни, а позитивна динаміка якісного стану таких угідь. Вважаю, що реалізація вищезазначених змін у законодавстві України про сівозміни сприятиме як забезпеченню охорони сільськогосподарських угідь, так і веденню прибуткового сільськогосподарського виробництва.

Михайло ВЕРНИГОРА,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

21.03.2014

Випробування земельною спадщиною

У країнах з розвинутою ринковою економікою процес переходу земельних ділянок від одних власників до інших є звичайною справою. Проблема в тому, що Україна до їх числа не належить. Тому щоразу, коли виникає життєва необхідність змінити власника паю, з'являються численні проблеми. Вони виникають навіть у тих випадках, коли земельні ділянки передаються у спадок.

Про те, як оформляється земельний спадок і з якими труднощами стикаються учасники цього процесу, розповідає директор Ресурсного центру з прав на землю, президент Асоціації «Земельна спілка України» Андрій КОШИЛЬ.

- Чи багато в Україні щороку оформляється документів на передачу земельних ділянок (паїв) у спадок?

- Отримати таку інформацію доволі складно. Її Міністерство юстиції публікує рідко. Ми знаємо про неї лише від третіх осіб. Згідно з цією інформацією, кількість щорічних угод з нерухомістю по Україні складає близько 450-500 тис. Із них майже 150-170 тис. складають угоди із земельними ділянками. З цієї кількості приблизно 50-70 тис. угод – це оформлення спадку.

- Хто переважно ініціює процедуру земельної спадщини?

- Зазвичай, самі спадкоємці. Вони ініціюють отримання спадку. Якщо такого не відбувається, тоді часто виникає відумерла спадщина.

Відповідно до чинного законодавства, впродовж шести місяців спадкоємці повинні звернутися із заявою до нотаріуса за місцем проживання померлого власника земельного паю чи за місцем знаходження основної частини нерухомого майна.

Якщо цього не сталося, то потім право на спадщину можна відновити лише через суд. Для цього треба надати суттєві докази пропуску терміну вступу у спадщину. Спадкоємці повинні підтвердити, що пропуск шестимісячного терміну був зумовлений серйозними причинами.

Якщо не було звернення ні до нотаріуса, ні до суду, то виникає ота згадана відумерла спадщина.

В Україні сьогодні близько 500 тис. земельних ділянок, які належать до відумерлої спадщини. Їх загальна площа перевищує 2 млн. гектарів. Приблизно стільки складають сільгоспугіддя середньої за розмірами європейської країни.

Це справді дуже велика проблема. Вона заважає вирішенню на селі багатьох економічних та соціальних питань. Така земля часто використовується з

порушенням чинного земельного законодавства.

- Чи часто процедуру оформлення спадку земельних паїв ініціюють ті, хто ними володіє?

- Щодо людей, які проживають у сільській місцевості (це основна частина власників земельних паїв), то вони переважно не дуже добре знають про свої права і про те, як ними можна скористатися. Зокрема, як оформити заповіт, спадковий договір.

Тому, зазвичай, спадщина оформляється поспіхом. Тобто, після смерті власника земельної ділянки.

Чому так відбувається? У більшості власники земельних паїв – це люди передпенсійного чи пенсійного віку. Доти вони ніколи не мали справи із власністю. Тим паче, із земельною власністю, яка має свої характерні особливості. Пояснюється це дуже просто – раніше земля перебувала у державній чи колективній власності.

На сьогодні середній вік власника земельного паю, згідно з недавно проведеним Проектом USAID «АгроІнвест» дослідженням, складає 57 років. Вік 43% землевласників перевищує 60 років. Молоді серед власників паїв зовсім мало. Тому проблема із земельною спадщиною та відумерлим майном щороку посилюється.

- Як можна змінити ситуацію із земельним спадком?

- Для цього, насамперед, люди повинні знати, яким чином оформляється спадковий договір, заповіт, як, відповідно до нього, передавати земельні паї у спадок. А ще у них має бути можливість здійснювати цю роботу просто і, що вкрай важливо, - за місцем проживання.

- В яких ще випадках виникає необхідність

оформляти земельний спадок?

- Коли хтось виїжджає за кордон на заробітки. У такому випадку також бажано оформляти спадковий договір.

- В яких українських регіонах питання земельного спадку набуло особливої гостроти?

- Я б не став виділяти якийсь певний регіон. Скажу так – проблема земельного спадку гостро встала перед усією Україною. Тому вже стала не регіональною, а загальнонаціональною.

- З якими труднощами стикаються орендарі, які змушені обробляти нічийну землю?

- Головна складність – власник помер і незабаром виникає необхідність переоформити договір про оренду землі. Якщо на неї не було завчасно оформлено спадок, то тоді слід робити шестимісячну паузу. Лише потім можна вирішувати питання спадщини. Щойно з'явиться спадкоємець, із ним можна вступати у ділові стосунки.

Виникає питання – що весь цей час має робити орендар? Справа в тім, що така ділянка може виявитися ближчою не до краю, а до середини поля.

Поки що зрозумілої відповіді на це питання нема. Тому часто орендарі в таких ситуаціях ризикують. З порушенням земельного законодавства вони обробляють такі проблемні ділянки.

Інша проблема – спадкоємець земельного паю знайшовся, та він мешкає в місті, а часто – навіть в іншій області. Орендарю нічого не залишається, як зв'язатися з ним. Так, на це потрібні час та терпіння, але іншого варіанту нема.

Інколи одна земельна ділянка може мати не одного, а кількох спадкоємців. Тоді рішення щодо неї ухвалює не один, а кілька людей. Доволі часто такі власники мешкають на великій відстані один від одного і тому не часто контактують поміж собою. Як їм домовитися? Погодьтеся, що це також велика проблема, і вона не завжди легко вирішується.

Уявімо таку ситуацію – дві сестри мешкають в Україні, а брат поїхав до США. Вони отримали земельну ділянку у спадок і що робити з нею?

По-перше, оформити цей спадок у такому випадку вкрай складно. По-друге, так само непросто ним буде

розпорядитися. Бо кожен правонаступник має висловити свою згоду про передачу землі в оренду.

Таке подібнення земельних ділянок має негативні наслідки. У геометричній прогресії зростають витрати на їх оформлення, розпорощується контроль за ними. Сільгоспвиробник стає заручником цієї ситуації. Від нього нічого не залежить, він не може її змінити.

- Як можна спростити процедуру передачі земельних паїв у спадок?

- У нас уже саме оформлення земельних ділянок та прав на них доволі складне. І в оформленні процедур успадкування їх чимало білих плям, які не дозволяють робити це дуже швидко та з найменшими фінансовими витратами.

До нотаріусів, які займаються оформленням земельного спадку, зазвичай, вишиковуються довгі черги.

Загалом у нас оформлення спадщини пов'язане з тими ж проблемами, що й оформлення будь-якої земельної ділянки. Це й отримання кадастрових номерів, і оформлення прав власності на землю.

- Які ще земельні питання вимагають невідкладного вирішення?

- Земельне законодавство України широке. Воно включає понад 70 законів та понад 1000 підзаконних актів. Чинні закони часто суперечать один одному і тому прописані в них процедури вкрай складно виконувати.

Завдання Земельної спілки України, яка спільно з Проектом USAID «АгроІнвест» займається роботою з поліпшення земельного законодавства, - це спрощення процедур, скорочення часу на їх здійснення, проведення антикорупційних експертиз документів.

Нами розроблено низку законопроектів. Деякі з них ухвалені Верховною Радою.

Я думаю, що в цьому напрямку ми рухатимемося й надалі. Земельна реформа зачіпає інтереси великої кількості людей. Тому важливо робити все, щоб вони максимально враховувалися, аби створювалися передумови для успішного розвитку нашого аграрного сектору.

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

26.03.2014

Проект USAID АгроІнвест

Вул. Володимирська, 4,
м. Київ, 01001 Україна
Тел.: (+38044) 232-97-55
Факс: (+38044) 232-97-56

www.agroinvest.org.ua

Випуск цього Вісника став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст випуску є винятковою відповідальністю авторів та необов'язково відображає точку зору USAID або уряду США.

Моя земля – моє право

У грудні 2012 р. Проект USAID АгроІнвест спільно з Українським освітнім центром реформ (УОЦР) розпочав інформаційно-просвітницьку кампанію з питань права власності на землю "**Моя земля – моє право**".

Метою проведення інформаційно-просвітницької кампанії з питань права власності на землю є підвищення рівня обізнаності громадян – власників земельних ділянок про їхні земельні права, популяризація практики створення на місцях асоціацій дрібних землевласників, які сприятимуть захисту їх інтересів та посиленню позицій у переговорах з орендарями, просвіта громадян – дрібних землевласників – з метою формування в них спроможності приймати поінформовані рішення щодо купівлі-продажу земельних ділянок в умовах працюючого ринку сільськогосподарської землі, просвіта власників дрібних фермерських господарств з метою формування в них спроможності захистити свої господарства в умовах функціонуючого ринку землі (включно з просвітою з питань доступу до кредитів на придбання земельних ділянок та викупу на виплат; реструктуризації фермерських господарств тощо), роз'яснення цільовим аудиторіям змісту останніх законодавчих новацій, їх впливу на земельні права, ризики та можливості, що виникають у зв'язку з їх ухваленням, інформування всіх цільових категорій населення про наявних на місцях надавачів правової допомоги з надійною репутацією.

Зasadничим принципом проведення інформаційної кампанії є скоординоване як тематично, так і в часі поширення інформації в телевізійних і радіопрограмах, в радіо- і відеосюжетах, на засіданнях Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, через Інтернет, у друкованих інформаційних матеріалах, в ході проведення прес-турів. Така часова і тематична єдність дозволяє досягти ефекту масованого інформаційного впливу.

Радіо- і телевізійні програми транслюються на загальнонаціональних каналах. Обласними державними телерадіокомпаніями будуть запропоновані змонтовані програми для ретрансляції.

Усі випуски радіопрограм, телепрограм, ток-шоу на радіо, відео- і радіосюжети можна прослухати або переглянути на веб-каналі [YouTube](https://www.youtube.com).

Тематично узгоджені з радіо- і телевізійним продуктом інформаційні матеріали (коментарі, інформаційні повідомлення, інтерв'ю, аналітичні та роз'яснювальні матеріали) розміщуються на сайтах УОЦР, Проекту АгроІнвест та адресно поширюються серед журналістів, які спеціалізуються на висвітленні земельної тематики, та редакцій центральних та місцевих ЗМІ, що ведуть рубрики з питань реформування земельних відносин.

Поширювані у такий спосіб інформаційні матеріали пропонуються редакторам місцевих ЗМІ для безоплатного передруку та журналістам як фактаж в авторських публікаціях.

Проблеми, які виносяться для обговорення в ході проведення засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та прес-турів, споріднені з підготовленими інформаційними матеріалами, радіо- і телевізійним продуктом. Інформаційні матеріали, анонси радіо- і телевізійних програм, засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та останні новини про реалізацію програми "Моя земля – моє право" розміщуються на сайтах УОЦР і Проекту АгроІнвест.

Сторінка Національного прес-клубу у [Facebook](https://www.facebook.com)

У березні було підготовлено:

Інформаційні матеріали для ЗМІ:

- [Земельно-реєстраційна реформа набуває обертів](#)
- [Політична нестабільність змушує українських аграріїв прискорити пошук нових ринків для збуту своєї продукції](#)
- [Закон про сівозмінні потребує чергового удосконалення](#)
- [Випробування земельною спадщиною](#)

Радіопередачі:

- [11.03.2014: Сівозмінна в законі і на полі: як гармонізувати права та обов'язки фермера?](#)
- [25.03.2014: Ситуація в агропромисловому секторі: яких рішень чекають аграрії від нової влади для забезпечення сталого розвитку галузі](#)